

ХЛЕБА И ЛЕДА

Драги наши, пред вама је нови број Искре.

Надамо се да сте се бринули хоће ли је бити и надамо се да више бринути нећете.

Фактор Трамп

У овом броју доносимо вам пуни транскрипт интерву новог председника САД Доналда Трампа који је дао лондонском „Тајмсу“ и немачком „Билду“. Оно што ћете и сами моћи да видите из њега је да су тачне претпоставке да, после дужег времена, на челу САД немамо марионету којом управљају играчи из сенке, већ да је један од тих играча сео за шаховску таблу. Озбиљнији и интелигентнији је него што бисмо волели ми којима су САД нанеле толико зла у претходним деценијама. Прагматичан, „цигла – малтер“ играч. Извесно је већ сада да нама, али ни свету неће бити лако са њим. Сада је већ извесно да ће он испратити давнашњу препоруку ЦИА о смањивању зона утицаја САД у свету уколико желе да опстану. У том контексту, само наивни ће његово повлачење схватити као знак слабости. Кремљ га је већ, по нама исправно, означио као „америчког националисту“. То нас доводи и до нашег следећег фактора...

Фактор Русија

Чини се да је званични Кремљ прозreo Трампову игру и „теорију завесе“ којом истовремено покушава понудити Русији ширење зоне утицаја нападајући јој с крила кључне савезнике. Фебруарска „Искра“ вам ексклузивно доноси руску визију и поимање сукоба из пера Игорa Панарина, једног од главних руских стратега. Онај ко та два текста и прочита, биће близу тога да разуме много шта што ће се на глобалној сцени збивати у месецима који долазе.

Фактор Европа

Јадна Европа. Она, толико поносна на себе, на своје „домете“, своју „културу“ и „цивилизацију“ завршила је тамо где је била толико давно да је и заборавила где је и шта је то. У небраном грожђу. Куд и како из тог трњем обраслог винограда, она не зна. Нити ко хоће да је води. Препоносна, преснажна показала је готово неописиви страх најавом да би јој САД могле

измаћи подршку и оставити је саму у економском, војном и правном галиматијасу који су њене недорасле елите сложиле. Очајнички покашавајући да се извуче из процепа у ком је и тежећи ка небу она следи римокатоличку, протестанску, агностичку... сваку парадигму која би јој могла послужити као мердевине и спасити је сазнања да јој варвари нису на спољним зидинама, већ да је вараварство постала њена природа. Зато и доносимо текст Гијома Фаја, као илустрацију муке онога чије намере нису лоше, али му недостаје парадигма. Европу може спасити само православно хришћанство.

Фактор Србија

Приметићете да у овом броју нема нити једног текста посвећеног економско – политичкој каљузи која се представља именом српске страначке демократије. Њу гледамо као симптом и њену детаљну анализу очекујте у следећем броју. Наместо тога, доносимо дијагнозу економске смрти нашег друштва. Тако и тим речима, јер је то оно што се збива и што јесте истина. Они који хоће да подигну Србију, морају поћи од чињенице да она то не може. Из простог разлога што је лечена погрешним терапијама и давала крв кад је требало да је добија. Све око умрлог пацијента било је погрешно. Срећом, знамо да може да васкрсне.

Фактор монархија

Наместо лажне замене за хлеб, наместо Труманових јаја у праху оличених у „монархистима“ и „парламентарној монархији“ која се нашем народу подмеће, Задруга верује у монархију са миропомазаником на челу и јаким парламентом најбољих стручњака. И знамо да не грешимо и са радошћу објављујемо два текста. Светле успомене Жарка Видовића који приказује нашем народу стране корене те мисли и једнако светле успомене Димитрија Најдановића која доказује да се и пре 70 година видело да страначка демократија никаква добра донети не може.

Фактор демократија

Чини се да долази време да, након комунизма, још једно европско чедо испратимо на починак. Страначка демократија не може више одговорити изазовима који су пред њом. Сума интереса светских

народа прејака је да би била каналисана њеним уским оквирима. С друге стране, верујемо да имамо обавезу да допринесемо разговору и понудимо путеве како интереси нашег и других народа могу боље бити задовољени.

Фактор „Искра“

Долази време речи које јече. Речи које одјекују

пуноћом. Долази време људи који верују у то што говоре. Желимо да „Искра“ буде извор, буде храна која прија и желуцу и мозгу. Желимо да осетите потребу да је помогнете и чувате. То ће бити знак њене вредности.

Давор Сантрач

ИНТЕРВЈУ: ДОНАЛД ТРАМП, ПРЕДСЕДНИК САД

ВОЛИМ РЕД И ВОЛИМ СНАГУ

Пуни транскрипт интервјуа од 16. јануара ове године председника САД Доналда Трампа са новинаром британског „Тајмса“ Мајкл Говом и бившим главним уредником немачког „Билда“ Каи Дикманом

Господине изабрани Председниче, Ваш деда је из Немачке, мајка Вам је из Шкотске. Као што знате, Мајкл је Шкот, ја сам Немац. Како ћете уредити односе са нашим државама?

Трамп: Па, слично. Веома волимо обе земље. То су велике земље, дивна места. Веома је занимљиво како се Велика Британија одлучила да оде. Ја сам то на неки начин, као што знате, предвидео. Био сам у Тарнберију и пресецао траку јер сам купио „Тарнбери“, што делује невероватно, и рећи ћу вам, чињеница да је фунта пала? Одлично. Јер, бизнис иде одлично у многим деловима Велике Британије, као што знате. Мислим да ће се Бреگزит на крају испоставити као сјајна ствар.

Мислите ли да ћемо релативно брзо добити трговински споразум између САД и Велике Британије?

Апсолутно, врло брзо. Велики сам фан Уједињеног Краљевства, и, радићемо предано да споразум буде урађен брзо и квалитетно – у обостраном интересу. Ускоро ћу срести Терезу Меј – у ствари, ако желите да видите писмо, гдегод да је писмо, управо га је послала. Тражила је састанак и имаћемо га чим уђем у Белу кућу и мислим да ћемо врло брзо имати нешто урађено.

Шта мислите зашто се Бреگزит десило?

Људи не желе да други људи долазе у њихову земљу и уништавају је и да знате да ћемо у овој земљи имати врло чврсту границу од дана када је преузмем. Једна од првих наредби коју ћу потписати – првог дана – за који ћу још размислити да ли ће бити понедељак насупрот петку или суботи. Разумете? Мој први дан ће бити понедељак, јер не желим да потписујем уредбе окружен прославама, али је једно од првих наређења ће бити чврсте границе. Не желимо да људи долазе из Сирије и да не знамо ко су. Не постоји начин да проверимо те људе.

Нећу да радимо исто што и Немачка. Осим тога, имам велико поштовање према Меркеловој, морам рећи. Имам велико поштовање према њој. Али, мислим, да је било врло несрећно то што се догодило.

И, знате, ја волим Немачку јер је мој отац дошао из ње и не желим да будем у тој позицији. Како ја видим ствари, имамо довољно проблема и без тога

Рекли сте током кампање да желите да зауставите долазак муслимана у САД. Да ли је то и даље Ваш план?

Па, из различитих делова света који имају великих проблема са тероризмом. Долазиће до изузетних провера, неће бити као сада где је чак ни не пролазе, где ни немамо праву проверу. Провера уласка у ову земљу је од пресудног значаја, а не да буде непостојећа као до сада и каква је била, у крајњој линији, у вашој земљи.

Постоје ли ограничења у путовању која би се могла односити на Европљане који долазе у САД?

Па, могло би се десити. Мислим, видећемо. Гледамо делове Европе, делове света и делове Европе где имамо проблеме, где долазе и где ће бити проблема. Не желим те проблеме. Гледајте, добио сам изборе због чврстих граница и трговине. И војске. Имаћемо снажну војску.

Поменули сте немачке претке. Шта за Вас значи што имате немачке крви у венама?

То је сјајно. Веома сам поносан на Немачку и Немачка је веома специјална Бад Диркхајм (регион у Немачкој, п.п.). То је озбиљна Немачка, зар не? Ово није било које питање – ово је озбиљна Немачка. Волим Немачку, волим Велику Британију.

Да ли сте икад били у Немачкој?

Да, био сам.

Када је Обама био у последњој посети Берлину, рекао је да, када би могао гласати, гласао би за Ангелу Меркел. Да ли бисте и ви то учинили?

За почетак, не знам против кога се бори. Само кажем, не знам је, никад је нисам срео. Као што сам рекао, веома је поштујем. Осећам да је била велики,

велики лидер. Мислим да је направила катастрофалну погрешку преузимајући све те илегалце без обзира одакле долазе. Нико не зна ни одакле. Видећете, имали сте велику количину тога пре само недељу дана. Тако да мислим да је направила катастрофалну грешку, врло лошу грешку. Рекавши то, врло је поштујем, свиђа ми се. Али, не познајем је. Тако да не могу рећи кога бих подржао – ако бих, уопште.

Када ћете доћи у Велику Британију као Председник?

Радујем се томе. Моја мајка је била врло формална и мислим да сам од ње то наследио, јер је мој отац био „цигла – малтер“. Мајка је имала њух за те ствари; волела је Краљицу, волела је све – била је тако поносна на Краљицу. Волела је церемоније и лепоту, јер нико то не ради као Енглези. Имала је велико поштовање за Краљицу, волела је. Сваки пут кад је Краљица била на телевизији, она би то гледала. Лудост, зар не?

Да ли сте још нешто наследили од мајке Шкотланђанке?

Па, Шкоти су познати по томе да пазе сваку пару, тако да волим да пазим сваку пару. Проблем је што радим са много пара.

Има ли нешто типично немачки у вези са Вама?

Волим ред. Волим кад се ствари обављају редом. И сигурно је да су Немци по томе познати. Волим ред и волим снагу.

У Вашој кампањи сте рекли да је политика Ангеле Меркел око сиријских избеглица била луда. Мислите ли то и даље?

Мислим да није била у реду. Мислим да је то била велика грешка за Немачку. И то за Немачку од свих земаља, јер Немачка је била једна од најтежих земаља да ико у њу уђе и, ух, то је била грешка. И видећу се са њом и сретнуће је и поштујем је. И волим је, али мислим да је то била грешка. Људи греше, али ово је била велика грешка. Морали смо изградити сигурне зоне у Сирији. Било би много јефтиније. И, натерати заливске земље да их финансирају, јер оне имају новац који нема нико. Било би много јетиније од трауме коју управо Немачка пролази – али рекао бих – изградите сигурне зоне у Сирији. Гледајте, све ово није смело да се деси. Пре свега, Ирак није смео бити нападнут, у реду? То је била једна од најгорих одлука, можда и најгора одлука у историји САД. Пустили смо са ланца – то је као бацање камења на кошницу. То је једна од највећих брљотина свих времена. Гледао сам неке документе и не смем да их вам покажем јер су поверљиви – али гледао сам Афганистан и погледајте талибане – и погледајте сваке године све их је више и више и више и имају различите боје и морате се запитати – шта се збива?

Кога кривите за то? Обаму, Пакистан? Кога кри-

вите?

Афганистан није добро. Ништа не иде добро – у Афганистану смо 17 година – али погледајте на сва места. уз све уважавање, нисмо допустили нашим људима да ураде што могу и знају. Имамо одличну војску и имаћемо још бољу, јер ћемо имати – знате, сада је то депласирано – имаћемо велику војску, али нисмо допустили нашој војсци да победи. Боинг и Локхед Мартин су велики произвођачи ове земље и имамо Ф-35 програм који је озбиљно, озбиљно пробио буџет. Стотине милијарди долара преко буџета и седам година кашњења. То мора да се заврши.

Шта је Ваш приоритет за војску као Главномандујућег?

Исламска Држава.

И, како ћете се борити са Исламском Државом?

Најрадије вам то не бих рекао, не бих да будем као Обама и други који су рекли – увек говорим о Мосулу, знате Мосул се претворио у катастрофу – сурову. Пре четири месеца су најавили да ћемо напасти Мосул. Питао сам: „Зашто то морате најавити?“ Као што сте рекли, „Шта ће бити Ваш приоритет?“ Када ћете напасти? Када ћете, како ћете то урадити? Коју ћете врсту оружја користити, у реду? У које доба дана?

Мислите да је Обама припремио непријатеља за напад?

Мосул се испоставио као катастрофа јер смо најавили удар пет месеци пре тога, да улазимо у Мосул за пет месеци. За четири месеца смо рекли: „Спремамо се“, док нисмо ушли, било је толико приче и зато је било толико тешко ући, знате то, зар не?

Да ли мислите да је ово што се дешава у Сирији са Путиновом интервенцијом добра или лоша ствар?

Не, мислим да је то врло груба ствар. Врло је лоше што смо имали прилику да урадимо нешто када смо имали готову борбену линију и нисмо – ништа се није десило. Превише је касно. Сада је све готово – на неки начин ће се завршити – али, Алеп је био баш тежак. Мислим, када их видите како убијају старице које излазе из града – ни да ходају не могу, а они их убијају – као да их убијају из разоноде – то не, то је ужасно – ужасна ситуација. Алеп је био ужасан хуманитарни догађај.

Када говоримо о Русији, знате да Ангела Меркел разуме Путина доста добро јер он течно говори немачки, она течно говори руски и дуго се познају – али, коме бисте више веровали, Меркеловој или Путину?

Почећу тако што ћу веровати обома – али видећемо колико ће то трајати. Могло би да не траје дуго уопште.

Разумете ли зашто се источни Европљани пла-

ше Путина и Русије?

Наравно. Ох, наравно да знам за то. Мислим, разумем шта се збива, рекао сам одавно – НАТО је имао проблеме. Под број један, био је застарео, јер је прављен пре много, много година. Број два – земље не плаћају оно за шта су се обавезале. Претрпео сам такав напад, јер сам рекао да је НАТО застарео. Застарео је, јер није водио рачуна о тероризму. Два дана су ме нападали. А онда су почели да говоре да је Трамп у праву – и сада – било је на насловној страни Вол Стрит Џурнала, сад имају читаву дивизију посвећену терору, што је добро. А друга ствар је што земље не плаћају свој удео тако да би требало да штитимо земље, али многе од ових земаља не плаћају што би требало, што је врло непоштено према САД. Имајући то на уму, НАТО ми је врло важан.

Велика Британија плаћа...

Британија плаћа. Пет земаља плаћа што би требало. Пет од двадесет и две, није много.

Деценијама је одбрана Европе зависна од Америке. Да ли то гарантује да ће тако бити и у будућности?

Да, моја осећања према Европи су јака – врло јака према Европи, да.

Подражавате ли европске санкције против Русије?

Знате, мислим да људи треба да се сретну и ураде што би требало да би били поштени. ОК? Увели су санкције Русији – дај да видимо можемо ли направити договоре са Русијом. За почетак, мислим да се нуклеарни арсенал мора озбиљно и брзо суштински смањити, то је део тога. Али, имате санкције и Русија пати због тих санкција, али мислим да се нешто може десити да много људи има користи од тога.

Да ли ћете поцепати уговор са Ираном?

Па, не желим да кажем шта ћу урадити са договором око Ирана. Не желим да откривам карте пре времена. Мислим, гледајте, нисам политичар, не идем околу и говорим „урадићу ово, урадићу оно“ – морам урадити што морам. Али, не желим да се играм. Ко још игра карте тако што покаже своју руку свима пре него што се одигра? Али, нисам срећан са договором око Ирана, мислим да је то један од најглупљих договора које сам икад видео, најглупљих у смислу договора. Где дајете – 150 милијарди долара назад у земљу, где дајете милијарду и седамсто милиона у кешу – јесте ли икад видели милијарду долара у новчаницама од сто долара? Много је. Милијарду и седамсто милиона у кешу. Пун авион кеша. Мислите о томе – авион, много авиона. Бум! Милијарду и седамсто милиона. Не разумем то. То само показује моћ председника – кад председник ове земље може да одобри милијарду и седамсто милиона у кешу, то је много моћи.

И мислите да тај новац сад финансира тероризам?

Не, мислим да је тај новац на рачунима у Швајцарској – не треба им тај новац, користе други новац. Мислим да су узели тај новац и оставили га за себе. То је моје мишљење.

Шта мислите о Обаином приступу према резолуцији Већа безбедности УН о Израелу нешто пре Божића?

Мислим да је био ужасан. Морали смо ставити вето. Мислим да је био ужасан.

Да ли мислите да је Велика Британија морала ставити вето?

Па, Велика Британија ће можда имати шансу за вето ако је оно што чујем истина, пошто имате састанке као што знате, овог викенда. И много лоших прича круже. Проблем који ја имам је што ми отежава постизање договора јер је Палестинцима дато толико много – чак иако није правно везивање, психолошко јесте и чини ми преговоре много тежим. Разумете то? Јер људи поклањају улоге, поклањају све те улоге.

И мислите да би Велика Британија требала ставити вето на било коју резолуцију УН о Израелу која прође ове недеље да бисте били у јачој позицији да постигнете прави договор за Средњи Исток?

Волео бих да видим Велику Британију која ставља вето. Мислим да би то било сјајно, јер нисам сигуран да ће САД уложити вето, за чудо. Неће, зар не? Мислите да ће САД ставити вето? Разовараћу са пријатељима Јеврејима који прикупљају средства за Обама и рећи ћу: „Шта радите? У реду, шта радите?“

Да ли је тачно да ћете преместити америчку амбасаду из Тел Авива у Јерусалим?

Не бих то да коментаришем, видећемо шта ће бити.

Знате за чувену изреку Хенрија Кисинџера: „Који број зовем ако хоћу да причам са Европом?“ Који ћете број ви окренути?

Па, рекао бих да је Меркелова један од далеко најважнијих лидера. кад погледате Велику Британију и погледате Европску унију и то је – Немачка. У основи, превозно средство за Немачку. Зато мислим да је Велика Британија врло паметно изашла и ви сте били тамо и написали сте – ставили на прву страну: „Трамп је рекао да ће се Брексит догодити.“ То је било када је било лако изгубити, знате, сви су мислили да сам луд. Обама је рекао да се вратимо на почетне позиције. Значи, ако се догоди – и мора да се повуче – била је то врло лоша изјава за дати.

А сада смо на почетку реда?

Мислим да вам одлично иде. Мислим да иде одлично.

Како видите будућност Европске уније? Да ли очекујете да још земаља напусти Европску унију?

Мислим да је то неизвесно. Разговарао сам са пр-

вим човеком ЕУ. Врло фини господин, назвао ме.

Господин Јанкер?

Да, ах, да ми честита на избору. Мислим да је врло неизвесно. Мислим да је неизвесно. Људи, земље желе свој идентитет и Велика Британија је желела свој идентитет, али, верујем у то, да нису били принуђени да прихвате све те избеглице, тако много њих, са свим проблемима које то носи, мислим да се Брежит не би догодио. Вероватно би се могао постићи неки договор, али то је била кап која је прелила чашу. Мислим да људи желе сопствени идентитет, тако да ако ме питате за друге, верујем да ће и други отићи.

Као успешан бизнисмен, верујете ли европској валути?

Па, добро јој иде. Мислим, знате. У шта верујете? Ја верујем у долар, вероваћу у долар много више за четири године него сада, али сигурно да мислим да је валута, да је добра. Али, мислим да је неће бити лако одржати на окупу као што многи мисле. И то мислим, ако избеглице наставе да се преливају у различите делове Европе. Мисли да ће бити тешко одржати је на окупу, јер су људи љути због тога.

Шта је боље за САД – јака Европска унија или јаке националне државе?

Лично, мислим да то није важно за САД. Никад нисам ни мислио да јесте. Гледајте, ЕУ је формирана, делимично, да победи САД у трговини, у реду? Тако да ме није брига да ли је одвојена или заједно; то за мене није битно. Ово видим – имам велико имање у Ирској, величественост имање звано Дунбег. Десило се да сам тражио дозволу за велико, прелепо проширење – то је било док сам био градитељ, сад не могу мање око тога бринути – али сам научио доста јер сам у Ирској добио одобрење доста брзо, а онда су Ирска и моји људи отишли у ЕУ по одобрење – потрајало је годинама – и то је била врло лоша ствар за Ирску.

Да ли мислите да ЕУ успорава своје државе чланице? Да ли је препрека за њихов раст и развој?

Могу вам рећи са становишта заштите животне средине, користили су трикове на том пољу да зауставе градњу пројекта – било је то врло непријатно искуство. Да би се добиле дозволе од ЕУ узело би године – мислим да то није добро за земље као што је Ирска, и знате шта сам урадио? Рекао сам заборавите, нећу градити.

Људи у Европи и ван ње изразили су бригу да ће САД имати протекционистичку трговинску политику која ће повредити америчке пријатеље. Шта бисте им поручили?

Па, могу вам рећи да сам у протеклих...Мислим да сам урадио више од иједног изабраног председника. Многе фабрике сада, многа постројења за израду аутомобила која би била подигнута на другим местима граде се у Мичигену и Охају. Форд је најавио

једну, Фиат Крајслер је најавио једну, Џенерал Моторс најављује, сви најављују и не говорим само о аутомобилима, већ и о другим стварима, биће много других ствари – не можете дозволити компанијама да напусте нашу земљу, отпусте све запослене, преселе се у Мексико, направе шта већ праве и продају назад без пореза – и имаћемо озбиљну царину за компаније које тако ураде. И када људи чују да кажу да ће остати овде или градићемо у САД – и отићи ће и градиће постројење за градњу аутомобила или клима уређаја и продаваће своје клима уређаје, али ће плаћати царину од 35%...неће бити царине, јер неће отићи – видећете да неће бити царине – али конзервативна теорија је теорија отворених граница, отворене границе су у реду. Пре свега, лоше је за безбедност – за трговину је добро – имамо стотине милијарди долара дефицита са Кином – имамо 805 милијарди долара трговинског дефицита са светом – скоро вам дође да кажете, ко прави те уговоре кад губимо толики новац – ми, у ствари, имамо скоро 800 милијарди у трговинском дефициту са светом, па вам дође да кажете ко прави те договоре?

Па, Немачка очито зарађује јер смо светски шампиони у извозу?

Добри сте у извозу, купујемо доста ваших аутомобила.

Да ли Европљани треба да се плаше нечег сличног ономе што најављујете за Кину – већих царина?

Биће другачије – Немачка је сјајна земља, велика произвођачка земља – кад прођете Петом авенијом сви имају Мерцедес Бенц испред њихових зграда – чињеница је да је то било неправедно према САД, то није двосмерна улица. Колико Шевролета видите у Немачкој? Можда ниједан, не превише – колико – не видите ништа тамо – то је једносмерна улица – мора бити двосмерна – желим да буде поштено, али мора бити двосмерна улица и зато губимо скоро 800 милијарди, мислите о томе, 800 милијарди долара годишње у трговини тако да то мора престати – знате ми имамо Вилбура (Роса, његов избор за министра трговине; п.п.) као једног од наших момака, знате Вилбура... И, рећи ћу...већина тог је Кина, јер је Кина огроман проблем.

Управо сте споменули Мерцедес, БМВ, чак и Фолксваген – очекујете ли да граде нова постројења у САД? На пример, БМВ жели да отвори фабрику 2019. у Мексику...

Рекао бих им, не губите време ни новац – уколико не желе да их продају другим земљама, то је у реду – ако желе да отварају у Мексику, волим Мексико, волим њиховог Председника, волим све – али рекао бих БМВ-у ако мисле да ће градити постројење у Мексику и продавати аутомобиле у САД без таксе од 35%, то се неће догодити – тако да ако желе да праве аутомобиле за свет, пожелео бих им срећу

– могу правити аутомобиле за САД, али ће плаћати царину од 35% за сваки ауто који уђе у земљу... Тако да је оно што говорим да морају градити своје постројење унутар САД, биће боље за њих и оно што радимо – можда још важније, снижавамо порезе – корпоративне таксе – за 15 до 20% и отарасићемо се 75% прописа – са 35 на 15 до 20, још нисмо изабрали, али између 15 и 20, и дозволићемо да компаније врате свој новац инверзијом, корпоративном инверзијом.

То ће утицати на предузећа као што је Гугл?

Па, имамо пет – мислим да је пет, они кажу два и по до три трилиона тамо и они не могу да врате свој новац тако да је то део наше пореске политике, новац се враћа.

Када је реч о слободној трговини, да ли бисте рекли да сте конзервативац?

Ја сам прагматичан, гледајте, ја изађем пред масе – имао сам највећу масу икад у трци за председничке изборе и ту је било густо и када сам се борио са Џеб Бушом, знате „нискоенергичног Џеба“, он би рекао „Доналд Трамп није конзервативац“, и ја бих изашао пред 25 хиљада људи, као у Мичигену где је било 32 хиљаде људи – и викао бих : „Џеб Буш каже да нисам конзервативац!“ А они би викали: „Кога брига!“ Па бих рекао: „Шта желите? Желите ли конзервативца или добар договор?“ И разлог зашто је Џеб Буш рекао да нисам конзервативац је зато што не верујем у слободну трговину – па, верујем у слободну трговину, волим слободну трговину, али мора бити паметна трговина тако да је зовем поштена трговина – и проблем, тако да сам рекао људима: „Желите ли конзервативца или неког ко склапа сјајне послове?“ и сви су вриштали: „Сјајне послове, сјајне послове!“ – они не маре, нема брендова – знате, постоје неки људи, он није – Џеб Буш би изашао и рекао: „Он није прави конзервативац!“ – кога брига – ја сам конзервативац, али моја суштина је у прављењу сјајних послова за људе, тако да имају и добију послове...људе није брига када говорите – није их брига, они хоће добре договоре – знате шта? Хоће назад своје послове.

Имате ли неке узоре – постоје ли хероји којима тежите – људи из прошлости на које се угледате?

Па, не волим хероје, не волим концепт хероја, концепт хероја никад није сјајан, али сигурно можете поштовати одређене људе и сигурно постоје неки људи – доста сам научио од мог оца – мој отац је био градитељ у Бруклину и Квинсу – градио је куће и уређивао их и доста сам научио о преговарању од оца – иако мислим да је преговарање урођена вештина, не мислим да можете да је стекнете, или је имате или не, постанете бољи, али у основи људи које познајем су велики преговарачи или велики продавци или велики политичари и то је врло природно, врло природно... Добио сам писмо од неког, њиховог конгресмена, рекли су да је то

што сам урадио невероватно, јер никад нисте били политичар, а победили сте све политичаре. Рекао је да су додали – био сам три месеца у кампањи, додали су – имао сам три месеца искуства и 17 момака против којих сам се борио, републиканци, они су имали 236 година – тако да је био на неки начин забаван чланак, али верујем да је то као ударити лоптицу у бејзболу или бити добар голфер – урођена способност, за мене, је много важнија од искуства, иако је искуство сјајна ствар – мислим да је сјајна ствар – али сам од оца научио доста о лидерству.

Ваша политичка платформа Америке на првом месту имплицира да бисте били срећни да видите да остатак света пати. Да ли је тако?

Не желим да то буде разлог за узбуну – волим свет, желим да свет буде добро, али не можемо ићи – мислим, погледајте шта се збива у нашој земљи – ми смо 20 милиона – не знамо шта радимо – наша војска је слаба – у ратовима смо који не престају, у Афганистану већ 17 година, кажу ми, стварно – 17 година, то је најдужи рат у ком смо икад били.

Узимајући у обзир изречено ове недеље, шта кажу о Вашим односима са обавештајном заједницом?

Па, морамо имати, морате имати праве људе и, као што знате, Помпео – који је добро примљен, урадио је добар посао јуче, шеф ЦИА – и мислим да имао још неке одличне људе који ће доћи – мислим да имамо сјајне људе – знате, имамо велико поштовање за обавештајну службу, али много „цурења“, много лажних вести стиже, много лажних вести.

Јављено је да је бивши британски дипломата умешан у ову целу ствар – мислите ли да бисмо ми у Британији требали проверити нашу обавештајну службу?

Па, тај момак је неко на кога би требало да припазите, јер штагод да је измислио о мени било је лажно – наводно су га ангажовали републиканци и демократе радећи заједно – чак иако не верујем у то, јер они не раде заједно, они раде одвојено – и не унајмљују истог човека – шта они имају заједничко? Видите, цела та ствар је лажна вест јер је речено, ко год то био, обавештајна служба, такозвана обавештајна служба, рекли су да је он оперативац републиканаца и демократа – они не раде заједно. Они не раде заједно

Ко, онда, мислите да се иза тога свега крије?

Мислим да је вероватно обавештајна служба или би могле бити демократе. Кад сам то чуо – посепао сам простирку...да сам то урадио у хотелу, то би била највећа ствар – био бих чак и на насловној страни Њу Јорк Поста, зар не? И, друго, не желим чак ни да се рукујем са људима од којих чујем о томе. То је лажна вест, потпуно измишљена и добио сам писмо од људи који су ишли у Русију са мном – да ли сте видели то писмо – врло богатих људи, ишли су са мном, рекли

су био си са нама, био сам са њима, чак нисам био ни овде када су изrekli тако лажне ствари. Отишао сам, чак нисам ни био тамо...Био сам тамо због такмичења за Мис Универзума, био, купио своје ствари и отишао – нисам чак ни био тамо – то је све...тако да ако је тај човек Британац, имате много проблема.

Како ће председниковање променити начин на који оперишете?

Знате, ово је врло велика промена – водио сам врло леп живот и успешан и добар и леп и ово је много другачије – али, знате, мој став о томе је да када си председник, онда си у Белој кући која је врло посебно место – тамо си одређени период времена – ко би желео да оде одатле? Као што сам волео Председника Обаму, био је врло добар, врло добар један кроз један, али можда не толико добар у неким другим стварима – али, ко жели да напусти Белу кућу и оде негде другде на одмор? Бела кућа је специјална, има толико тога да се уради и нећу је много напуштати – мислим, много посла – бићу тамо и радити оно што треба да радим – али, ко жели да напусти Белу кућу?

Кажу да је Кемп Дејвид врло леп.

Да, Кемп Дејвид је врло рустичан, леп је, свидео би вам се. Знате колико би вам се свиђао? Око пола сата...

Кад постанете Председник да ли ћете и даље твитовати? И ако хоћете да ли ће то бити као Real Donald Trump, као POTUS, или вероватно као Real POTUS?

@realDonaldTrump Мислим да ћу то задржати... тренутно имам 46 милиона пратилаца – то је баш много – али, 46 милиона – укључујући Фејсбук, Твитер и Инстаграм и кад помислите да је 46 милиона тамо, радије бих пустио то да расте и оставио као @realDonaldTrump, то ради – и твитовање, мислим да ћу то мање радити, али сам врло непоштено праћен од медија – врло непоштено – и није више 140, сад је 140, 280 – могу да куцкам и куцкам и они одмах објављују чим напишем – јутрос на Фокс телевизији – „Доналд Трамп, најсвежија вест...” – чим нешто напишем...

... Доста сте твитовали јутрос?

Па, јесам мало, да.

И, сами то радите?

Твитовао сам о обавештајним службама, јер се испоставило да добијам погрешне информације.

И то радите на том телефону овде?

На овом – имам их неколико – имам Ајфоне, имам...

Али нико други не улази на Ваш Твитер налог?

Не, само ја – Имам двоје или троје људи којима издиктирам нешто током дана и они укуцају.

Стив Бенон или неко други?

Не, Стив не, али имам људе који то раде. Али,

знате, твитовање је занимљиво, јер ми се чини врло прецизним – кад нешто изјавим медијима и они то не пренесу дословно, то је врло лоше – не могу много да ураде кад твитујете и врло сам пажљив око тога; врло је прецизно, у ствари врло, врло прецизно – и одмах излази као најновија вест – знате, забавно је; да издам саопштење за јавност, не би било ни близу – људи би то видели следећег дана – и да радим конференцију за медије, то је много посла. Иако су медији бољи у последње време, што је шокантно, шокантно – у ствари данашње насловне стране да Трампови људи га никад неће напустити – да сви гласачи које имам ме неће напустити – што је врло занимљиво, јер имамо велику подршку у земљи, изузетну подршку, био сам пријатно изненађен том причом.

Каку ће улогу имати Ваш зет Џаред Кушнер?

А, стварно...Знате шта, Џаред је одличан момак и направиће договор са Израелом какав нико не може – он је природан, способан преговарач, природан је – разумете о чему причам, природан – рођени преговарач – свима се свиђа.

А да ли ће Ваша ћерка Иванка играти велику улогу у администрацији?

Па, не сад, она иде у Вашингтон, и купују кућу или нешто, али, знате, она има децу, па ће Џаред бити упетљан као што што смо и најавили – без плате, без ичега. Ако направимо мир – а ко то може боље од Џареда – има нешто у вези са њим...

Дали се радујете сусрету са нашом премијерком?

Па, бићу тамо – бићу тамо ускоро – рекао бих да ћемо бити овде неко време и да ће пре она доћи овамо – како је она, шта мислите?

Тереза?

Да, Меј.

Има врло високу подршку.

Популарна. Како излази на крај са изласком из ЕУ? Како тече излазак?

Па, премијерка жели чврст уговор са САД.

Па, имаћемо трговински споразум. Па, како је наш Најцел? Свиђа ми се, мислим да је одличан тип и био је велика подршка. Ишао је по САД – и говорио да ће Трамп победити. Био је један од људи који је најраније говорио како ће Трамп да победи. Тако, да имао је осећај за то. Мајкл, требали сте написати да ћемо победити.

Па, дозволите ми макар да Вам поклоним моју књигу о борби против тероризма.

Одлично, волео бих то. Фантастично – како се борити против тероризма, могла би ми користити.

Превод за „Искру“: Д.С.

АМЕРИЧКА „ДУБОКА“ ДРЖАВА

Транскрипт предавања др Трифковића одржаног у Матици Српској у Новом Саду

Проливано је доста виртуелног мастила на анализу исхода америчких избора и на узроке, за медије и за припаднике доминантне западне елите, неочекиваног пораза Хилари Клинтон. Моје је мишљење да постоје три кључна разлога за то. То није било ни писмо директора FBI, девет дана уочи избора, које најављује обнављање истраге о њеним и-мејловима, нити је то била сама њена изјава о «гађења достојним» Трамповим бирачима, већ аутентична згађеност тихе већине бирача корумпираним политичким процесом, за који више не осећају да функционише у њиховом интересу. И због тога су они отворено лагали анкетарима, а очигледно је да су четири до пет одсто њих рекли да се још нису одлучили или да ће гласати за Клинтонovu, а у ствари су намеравали да гласају за Трампа. Они немају поверења у мејнстрим, било да је реч о мејнстрим медијима или агенцијама за истраживање јавног мњења.

Као друго, одбојност према карактеру и мотивима саме Хилари Клинтон, која је заиста оличење перманентне «дубоке државе» естаблишмента, а при том и дубоко корумпирана особа... све могуће афере са Клинтон фондацијом, «Pay for play» - донација фондацији као предуслов да буду примљени од стране ње, као државног секретара за спољне послове. Плус читав низ «скелета» у њеним плакарима, који се вуку још из времена када је њен муж био гувернер државе Арканзас. Дакле, то медији, који су деловали као интегрални део њене кампање, више нису могли да прикривају. Такође, ароганција постмодерне елите, у целини, оличене у Ђерђу Соросу, која са гадљивим презиром гледа на гневну белу радничку Америку, која немоћно посматра како имигранти узимају њихова слабо плаћена радна места и, истовремено, боље плаћена радна места бивају изложена, од стране мултинационалних корпорација, јужно од реке Рио Гранде или на Далеки Исток.

Трампа је, као што знамо, нити интелектуалац, нити суптилни аналитичар, али је човек који интуитивно осећа «праве ствари» и који је појавно вулгаран, када јесте прецизно ударио на три «свете краве» америчког естаблишмента и америчке «дубоке државе», а то су неконтролисана имиграција из земаља «трећег света», пре свега, из Мексика и Централне Америке, онда такозвана слободна трговина, која је, у ствари, глобализујући картел који уништава амерички производни сектор, и као треће, глобална Империја, оличена у Северно-атлантском савезу (NATO), која је прескупа и бесмислена.

Око сва три ова питања постојао је консензус дуопола републиканског и демократског естаблишмента, а чињеница је, такође, да су у разним тренуцима, разни амерички политички прваци нападали поједине аспекте. Рецимо, својевремено Пет Бјукенен питање имиграције или Рон Пол питање глобалне

Империје. Али за једног човека, да удари у три стуба, три «свете краве» «дубоке државе», је био потез генија... он је интуитивно осећао шта та угњетена тиха Америка жели и чему тежи.

Под термином «дубока држава» подразумевам симбиотичку спрегу између политичких оперативаца и лобиста унутар вашингтонског Белтвеј-а, финансијских институција, банака и инвестиционих фондова њујоршког Волстрита, и војно-индустријског комплекса, који је буквално свуда, и који су увезани као «свињска цревца», где су међусобно замењиве улоге. Где политички оперативац, рецимо конгресмен или сенатор данас, по истеку мандата постаје лобиста за Груман или Маријету, или за Боинг сутра, а прекосутра ће доћи на управни одбор «JP Morgan Chase» банке, где ће стоструко наплатити то што је морао да се мучи са платом од «пуких» 300.000 долара годишње док је био у државној служби.

Та «дубока држава», међутим, неће тек тако препустити Трампу позиције. Као прво, мислим да је његов живот у опасности, поготово ако истраје у именованима која одражавају његово одбијање да прихвати личности дуополског консензуса, као што је Мит Ромни. Као друго, мислим да ће доћи и до опструкције унутар самог државног апарата. Рецимо, на челу Агенцију за заштиту човекове средине, коју чине фанатици теорије о глобалном загревању које изазива човек, сада долази скептик, који ће се, нема никакве сумње, суочити са директним «торпедовањем» и саботажом планова од стране сопствених високих државних чиновника који нису подложни промени у тренутку промене администрације.

Укратко, пре месец дана, у уторак 8. новембра, није само поражена Хилари Клинтон, него и читав вишедеценијски неолибералано-неоконзервативни дуопол те перманентне државе. Не сумњајте уопште да се у «коридорима моћи», од Капитол Хила до Волстрита и у седиштима крупних корпорација, пре свега, војно-индустријског комплекса, итекако смишљају сценарији како да се Трампу стане на пут, поготово уколико истраје у намери да се окане праксе смене режима и интервенција у сукобима и ратовима у којима не постоји рационално објашњив амерички интерес, већ који се искључиво правдају детериторијализованом доктрином глобалне «доминације комплетног спектра».

Трампов слоган «Америка на првом месту» није тријумфалистички поклич глобалне доминације, него је, напротив, уперен против хегемонизма елите, а за повратак рационално спознатих и рационално артикулисаних интереса америчке државе и нације. Он одбацује спој месијанских идеја о америчкој изузетности, у које се клела Хилари Клинтон и у које се куне Барак Обама, из чега произилази и теза о америчкој незамењивости - види врага, они су

изузетни и незамењиви, из чега онда произилази и теорија «доминације комплетног спектра», односно, глобалне хегемоније која је далеко крућа и далеко опаснија, у смислу потенцијала за ескалације, него што је то икада био Хладни рат.

Творци политике САД одбацивали су геополитички реализам, што је дошло до изражаја и у најави Хилари Клинтон да ће у случају своје победе прогласити зону забране летова у Сирији, која ће обухватити Алепо. То би значило опаснију кризу него што је била кубанска ракетна криза из октобра 1962. године. Да ли мислите да би Русија кротко подвила реп и рекла - «Добро, господо Американци, ако ви тако кажете, наши «сухоји» и «мигови» више неће летети». Они би итекако летели, а потенцијал за сукоб би био не само огроман, већ потпуно раздвојен од било ког облика рационално артикулисаних америчких безбедносних и државних интереса... другим речима, само и искључиво плод ароганције глобалног хегемона који не може да допусти било коју алтернативну силу на било којој тачки глобуса.

Трамповим избором још увек не знамо шта ће добро доћи Америци и свету, али знамо да су избегнуте неке јако лоше ствари, пре свега у погледу потенцијала за неконтролисану ескалацију сукоба са Русијом на Блиском Истоку, а можда и у Украјини, и са Кином у зони Јужног кинеског мора. Истовремено, Трамп је интуитивно схватио да политика глобалне коју је спроводила «глобална држава» и која би била настављена, па можда и интензивирана под Хилари Клинтон, не може да се настави у недоглед. Финансијској основи Империје прети дедоларизација, која је дошла до изражаја у међусобној размени између Кине и Русије, и у све присутнијој тенденцији да се енергенти цене у корпама валута, а не искључиво у доларима. Затим, слабљење обједињујуће идеје америчке нације, која је постојала до средине 60-их година прошлог века, као релативно дефинисана целина, али која је од тада разводњена имиграцијом која је ван контроле.

Даље, мултиполаризација света, која значи да једноставно више није могуће, са акумулираним федералним дефицитом од двадесет хиљада милијарди долара, наставити са «доминацијом комплетног спектра», исто као што ни Филип II шпански, упркос свем злату и сребру што му је долазило из Јужне Америке, није могао да одржи положај Шпаније као европског хегемона. И, наравно, институционална корупција политичког система која се, пре свега, одражава у чињеници да један авион «F-22» или «F-35» сада коштају стотине милиона долара. Или да пројекат замене два председничка авиона, « Airforce 1» и « Airforce 2» од стране Боинга, треба да коштају четири милијарде долара.

Криза политичке културе САД се одражава у губитку скупа норми, веровања, традиције и вредности које су политички систем чиниле функционалним. Културу више спонтано не дели већина друштва, школе, медији и судови намећу нове норме, попут истополних бракова, и криминализују оног ко томе пружа отпор, систематски се подривају

темељи кохерентности друштва, промена етничке слике и културни ратови воде нагло слабљењу обједињујућег система вредности. Тога је свега Трамп свестан и, такође, сви они који су за њега гласали.

У свему томе постоји и одређена шанса Србије. Као прво, спознати хроничне дубоке слабости хегемонистичке структуре моћи Европске уније и САД. Као друго, темељито редефинисати приоритете спољнополитичких опција и, као треће, сходно новим стратешким циљевима, битно ширити спољнополитички и војно-безбедносни маневарски простор Србије. «Окренутост будућности», «заједничке вредности», «демократске тековине», «међународна заједница», «подршка европском путу» и тд. су идеолошке флоскуле које прикривају хегемонистичку агенду својих твораца и промотера - њих треба једном за свагда одбацити. Наравно, неки трећеразредни евробироократи ће и даље долазити из Брисела у Београд да траже ово или оно, да прете и уцењују, да понешто и понуде, неку цркавицу, да причају о неким тамо поглављима и неком тамо европском путу, али «цар више нема одело». У самом срцу глобалне Империје изненадна победа понижених и увређених уздрмала је из темеља већ црвоточну кулу транснационалне елите. Окови Србије такође су олабављени 8. новембра 2016. године... с мало мудрости, они могу да буду сасвим скинути.

Време је да се решавање косовског проблема одузме безнадежно компромитованом Бриселу, да се врати у Савет безбедности УН, где му је и место. Као што смо видели на председничким изборима у Бугарској и парламентарним у Молдавији, тврдо остајање при формалној неутралности, уз све већи практични ослонац на Русију, сада има смисла не само као теоретска замисао, него и као практично остварива стратегија. Алтернатива овоме је придруживање Србије самоуништењу које нема премца у случају Западне Европе. Још од када је Теодосије плаћао данак Готима пре битке код Адријанопоља и Једрена, нисмо видели такво поклекнуће једне деморалисане и уморне цивилизације пред другом, бахато насилном и бескрајно самоувереном. А притом, уљези немају цивилизацијски потенцијал који су имали Готи и Словени, да на грчким и римским темељима изграде готске катедрале и немањићке задужбине. Где год дођу, они своје ново одредиште претварају у верну хаотичну и небезбедну копију свог родног краја, ма где он био - Карачи у Лидсу или Оран у Лиону. Опција Србије да каже «збогом ЕУ, психу мењати нећемо, ма колико то од нас захтевао Бундестаг или премијер, а ви се самоуништавајте и мултикултуралишите до миле воље и горкога краја».

Сада ће бити 100 година од када је Освалд Шпенглер написао Сумрак Запада. Европа оличена у ЕУ терминално је болесна, биолошки нестаје, културно и морално је у дубоком суноврату, а «када богови реше да неког униште, прво му узму памет». То се многим лидерима неких водећих земаља ЕУ, на челу са Ангелом Меркел, већ догодило.

Плаћа се скуп цех безверја, а Србија на своју срећу никада неће постати члан тог клуба.

ГЛАДИЈАТОРИ ХИБРИДНОГ РАТА

Пуковник Игор Панарин главни је аналитичар Организације договора колективне безбедности (ОДКБ), војног савеза на челу с Русијом и један од најзначајнијих службеника руске Владе. „Искра“ ексклузивно доноси превод на српски његовог текста „Гладијатори хибридног рата“ који садржи основне поставке руске стратегије одбране и начин поимања непријатеља

Хибридни рат (енгл. hybridwarfare) – термин који се појавио крајем XX века у САД да би се разумела војна стратегија, која обухвата као целину обичан рат и информациони рат. Треба нагласити, да у свету нема јединственог и општеприхваћеног термина. Сама реч «хибридни» означава истовремену употребу више облика притисака (информационо-идеолошки, финансијско-економски итд.) на противника. При томе, активност оружаних снага има, иако важан, али само делимичан удео у том рату. Појам «хибридни рат» се доста широко тумачи у редакторском предговору часописа MilitaryBalance 2015. као «употреба војних и невојних инструмената у интегрисаној кампањи, са циљем постизања фактора изненађења, иницијативе и добијања психолошке предности, са употребом дипломатских могућности; свеобухватне и брзе информационе, електронске и кибероперације; прикривене и тајне војне и обавештајне активности, заједно са економским притиском».

Са наше тачке гледишта, методологија хибридног рата почела је да се разрађује крајем XIX в. у Британској империји. Она се надала да ће сачувати своју светску моћ помоћу комплекса разних, укључујући и тајне, метода вођења рата. **Због реализације идеје стварања светске Британске империје са глобалним империјалистички парламентом Сесил Родс је 1891.године уз учешће лордова Балфура, Ротшилда, Милера и Ешера (друг и овлашћено лице краљице Викторије, а касније – најближи саветник Едварда VII и Георга V), као и Вилијама Томаса Стета (најпознатији сензациони новинар тог времена) формирао удружење «Округли сто» (RoundTable).** То удружење је затим учествовало у формирању «Савета за међународне односе» у Њујорку и Краљевског института међународних истраживања у Лондону. Историју «Округлог стола» добро је описао амерички историчар Керол Квигли (1910–1977) у свом раду «Енглеско-амерички естеблишмент», који је написан 1949., али је издат тек 1981.године.

Један од циљева «Округлог стола» био је повратак Сједињених Америчких држава у састав Британске империје. Као главно средство за реализацију тог циља било је **формирање Феде-**

ралног резервног система (ФРС). Истовремено је био постављен задатак да се ослаби Руска империја (да она не би могла да помогне САД), која је у периоду од 1861.–1864.године помогла САД у току грађанског рата, пославши две ескадриле у Њујорк и Сан-Франциско ради одбране северњака од британске флоте.

ФРС је формиран 1913.године, после финансијске кризе коју је 1907.године организовала британска обавештајна служба преко контролисаних америчких банака. Затим је у САД помоћу имплементације система одговарајућих коментара било формирано јавно мњење за подршку идеје о потреби нових финансијских структура за сузбијање сличних финансијских криза. Делом стратешке операције за формирање ФРС било је и организовање победе **Вудро Вилсона** на председничким изборима. Енглеска Банка (приватна банка, формирана 1694. године.) тајно је финансирала изборну кампању будућег председника САД Вудро Вилсона. **Деликатне задатке у финансирању изборне кампање Вилсона извршавао је Едвард Хауз који је био тесно повезан са британском обавештајном службом. Формирање Федералног резервног система (ФРС) САД може се сматрати једном од првих операција хибридног рата у финансијско - економској сфери.** Као резултат његове реализације, економски и финансијски систем САД постепено је пао под потпуну контролу одређене групе лондонских банкара и политичара. ФРС је био формиран 23.децембра 1913.године у складу са донетим законом о ФРС који је донео Конгрес САД. То је постало могуће захваљујући доласку на власт Вудро Вилсона, чију кампању су великодушно финансирали британски банкарски кругови. **Цена председника САД Вилсона за успех била је доношење закона о ФРС.**

Фебруарски државни преврат 1917.године, који је довео до пада апсолутизма и распада Руске империје, такође се може сматрати успешном операцијом хибридног рата против Русије, коју су реализовале западне масонске снаге и британска обавештајна служба МИ-6. Није тајна да су главни извршиоци фебруарског државног преврата (масони, либерали и генерали-побуњеници) били подржавани од стране британца и управљани из Лондона. Савремена западна стратегија хибридног рата почела је да се развија у оквиру такозваног хладног рата(1946.–1991.), започетог против СССР по иницијативи **Винстона Черчила.** **Хладни рат је фактички био хибридни рат, који је Запад водио против СССР-а.** У току тог рата вршене су свеобухватне саботајне, идеолошке, економске ак-

тивности, формирани су «агенти утицаја» Запада у совјетској елити, СССР је циљано био увучен у зама-рајућу трку наоружања, рат у Авганистану и тд.

Изазови и претње подривајућег деловања у форми хибридног рата нису адекватно оцењени од руководства СССР, које се упорно спремало за класични рат и разматрало војну силу и атомску претњу као основу за очување државног суверенитета. Поједини приступи методологији хибридног рата описали су 1920 - их година наши домаћи војни стручњаци. Генерал-мајор **Александар Свечин** – »руски Клаузевиц» сматрао је да ће се будући рат развијати на више «фронта» – политичком, дипломатском, економском итд. Идеју комплексности будућег рата бранио је у својим радовима и генерал-потпуковник **Андреј Снесарев**, који је истицао, да **периоде када се не воде оружане борбе, неопходно је попуњавати «невојним операцијама».** У њима «стратегија не ради мачем већ другим средствима, макар и туђим: агитацијама, уништавањем непријатељске привреде, превагом у стварању својих снага и т.д.». Интересантан је приступ предложио пуковник руског Генералштаба **Евгениј Меснер**, који је у емиграцији већ после Другог светског рата писао о томе, да у току «војног метежа » ратује се не само регуларном војском, већ и нерегуларном силом (агресивном дипломатијом, нафтним не-сташицама, оружјем порнографије, наркотици-ма, испирањем мозга, тероризмом). Али у СССР-у ови приступи се нису развијали.

У оквиру стратегије хибридног рата Запада дејствовао је циљани систем економских санкција против СССР. У циљу контроле извоза робе и технологија, забрањених за извоз у СССР и државе Варшавског блока, државе чланице НАТО пакта и Јапан су 1949.године основале Кординациони комитет за контролу извоза (КОКОМ). Његов циљ је био омогућавање контролисаног технолошког заостајања СССР. **Фактички, 2014. године, после припајања Крима Русији, Запад је применио против Русије санкције, које су аналог онима које су деловали много година раније против СССР.** Циљане манипулације са ценама енергената такође су биле део важне технологије хибридног рата Запада против СССР-а. Све се понавља 2016. године, само операције хибридног рата у смислу циљаног снижења цена нафте спроводе се против садашње Русије.

Крајем 1980-х година, уз моћну организациону, финансијску и информациону подршку из иностранства, започети су крвави конфликти на територији СССР. Руководство СССР било је неспособно да се супростави ненаоружаној агресији против државе и да не допусти њен распад 1991. године. У процесу распада СССР-а крајње негативну улогу одиграо је Генерални секретар ЦК КПСС **Михаил Горбачов**, који

није могао, или није хтео да се супростави хибридном рату Запада.

У данашње време **озбиљан ударац по систему обезбеђења националне безбедности Русије и стабилности у Евразији нанеле су обојене револуције у Украјини и на Блиском Истоку, које су донеле хаос.** Негативан по Русију развој геополитичке ситуације омогућио је активно и зналачко коришћење савремених информационих технологија од стране Запада, са циљем деловања на политичку свест и понашање значајног дела становништва Украјине и држава Блиског Истока. Са друге стране, несавршеност руског система прогнозирања, процене ситуације у стратешки важним регионима света и антикризног реаговања показала се у отсућности било каквог значајног превентивног деловања против активности Запада у Украјини.

Полазном тачком за израду концепције коришћења тероризма као посебне технологије хибридног рата био је **тајни пројекат НАТО, који је после Другог светског рата разрадила британска обавештајна служба МИ-6 и ЦРУ. У државама – чланицама НАТО, паралелно са регуларним армијама алијансе, појавиле су се тајне армије НАТО-а (такозване «позадинске» (stay-behind) или «гладио» (лат. gladio – мач)).** Овим тајним армијама НАТО руководио је и координисао њихове активности тајни комитет безбедности у штабу НАТО-а у Бриселу. Представници тајних армија састајали су се сваке године ради договарања. МИ-6 и ЦРУ су финансирали стварање и активности ових тајних диверзантских група, обучавали их и тајно снабдевали оружјем и експлозивом. На пример, **италијанска тајна армија НАТО-а водила је тајни рат против италијанских комуниста (ИКП) и социјалиста (ИСП), вршећи крваве терористичке акте.** Тако су, непосредно пред Божић 1969.године, на препуним трговима Рима и Милана експлодирале четири бомбе, погинуло је 16 људи. За то крваво злодело намерно су били окривљени комунисти. 1972. године, недалеко од италијанског села Петеано, експлодирао је минирани аутомобил-бомба, што је резултирало погибијом троје карабињера. Након два дана полиција је добила анонимно писмо, да су терористички акт извели чланови организације «Црвене бригаде». 1974.године, усред антифашистичких демонстрација експлодирала је бомба, резултат: осморо мртвих и 102 рањених. У августу 1974.године, у возу ItalianExpress, који се саобраћао из Рима у Минхен, експлодирала је још једна бомба. Погинуло је 12 људи и 48 је било рањено. На железничкој станици у Болоњи, 2.августа 1980. године догодио се нови терористички акт, у којем је погинуло 85 људи, а 200 рањено. Медији и политичари су окривили припаднике «Црвених бригада» за организацију ових терористичких аката.

Развој пројекта «Гладио» имао је место и у

Авганистану, где је главном идеологу хибридног рада Запада против СССР, русофобу Збигневу Бжежинском успело да «увуче» у сукобе Совјетску Армију. МИ-6 и ЦРУ створили су координациони центар међународног исламистичког терористичког покрета за борбу са совјетском војском у Авганистану. Тако се појавила «Ал-Каида», објединивши плаћенике из 43 државе. Десетогодишњи рат са муџахединима који је уследио, био је један од разлога за пораз Совјетског Савеза у хладном рату. Управо уз организациону и финансијску подршку западних обавештајних служби настала је организација, која је координирала премештање по целом свету ветерана авганистанског рата, који су остали беспослени. Касније је «Ал-Каида» успешно усмеравала исламске фанатике са искуством у ратовању, на Северни Кавказ, у Алжир, Босну, Косово, Ирак и Сирију (где је на основу искуства «Ал-Каиде» био створен ИСИС). Шта се са тим припадницима десило после распада СССР? Сви они су остали у својим борбеним редовима. Као и раније, спроводе терористичке акције «под лажном заставом» у тим државама, које не желе да добровољно прихвате правила глобализације. Механизам је једноставан: прво «терористи» до максимума дестабилизују стање у земљи, а затим ту долазе снаге САД и НАТО ради пружања помоћи у борби са терористима и ради спровођења операције „стабилизације.“ Одвијање таквог сценарија било је заустављено у Сирији.

Ипак, авганистански рат је имао још један важан резултат: Запад је добио непроцењиво искуство у организацији и вођењу оружаних активности против једне од најачих савремених армија. Свет је тада тек улазио у информациону епоху. Даљи ток збивања је показао да су управо информациони ратови постали срж хибридног рата. Након проучавања авганистанског искуства западни аналитичари су изградили једноставан и јасан алгоритам вођења хибридног рата, ради реализације идеје потпуне западне доминације у свету:

- ако држава не прихвата западна правила игре, тада почиње револуција, за почетак обојена;
- ако је власт капитулирала, њу замењује прозападни режим;
- ако се власт супроставља, почиње оружана операција; у држави се активирају разне невладине организације и устанички покрети, које или саме свргавају владу, или долази САД и НАТО.

То је јасно формулисао руски председник **Владимир Путин**, иступајући на седници Савета Безбедности Русије 22. јула 2014.: «Неповољни за Запад режими земаља, које спроводе независну политику или једноставно стоје на путу нечијих интереса, дестабилизују се. Ради тога се лансирају такозване обојене револуције, а ако се ствари назову правим именом – једноставно државни преврати,

који су испровоцирани и финансирани споља. Наравно, тежиште се ставља на проблеме унутар државе».

Треба напоменути и то, да је прва фаза рата у Сирији била управо «обојена револуција» неколико година раније. Али је сиријски народ остао уз свог изабраног председника. И управо тада је почела друга фаза – оружана агресија терориста ИСИС. Јачање војног присуства Русије у Сирији био је изнуђен одговор, због широких размера терористичке агресије ИСИС против народа Сирије уз тајну подршку Турске, Саудијске Арабије и западних земаља. **Треба јасно разумети, да је пројекат «ИСИС» уперен против Русије, створен од стране западних обавештајних служби –МИ-6, ЦРУ и саставни је део хибридног рата против наше земље.** Тренутно стање захтева од РФ мудро спровођење информационо - психолошког обезбеђивања војног присуства у Сирији, а такође и спровођење активног и ефикасног деловања које омогућује супростављање у оквиру хибридног рата који Запад води против Русије.

Хибридни рат је скуп метода војног, политичко - дипломатског, финансијско-економског, информативно - психолошког и информативно - техничког притиска, као и технологије обојених револуција, тероризма и екстремизма, активности специјалних служби, формирање снага специјалне намене, снага за специјалне операције и структуре јавне дипломатије, које према јединственом плану реализују државни органи, органи војно-политичких блокова или ТНК.

Циљеви хибридног рата су – потпуна или делимична дезинтеграција држава, њихове квалитативне промене изнутра или промена њиховог спољнополитичког курса, замена државног руководства лојалним режимима, постављање спољне идеолошке и финансијско - економске контроле над државом, њена хаотизација и подчињавање диктату од стране других држава или ТНК.

Савремену фазу развоја међународних односа карактерише моћни политички, информативни и економски пресинг са стране Запада према Русији, који чини саставни део западне стратегије хибридног рата и усмерен је на дезинтеграцију евроазијског простора, стварање хаоса и нестабилности у Евроазији.

Стратегију хибридног рата САД и НАТО разрађују већ дуго година. Као нови елемент рата разматра се јачање утицаја на припрему, ток и исход глобалног рата заједничким деловањем елемената војних и ирегуларних активности. У XXI в. у међународним односима настала је трансформација појма «сила». **Стратегија вођења хибридног рата НАТО-а има у виду доминацију инструмената «меке силе» и усмерена је на дезинтеграцију евроазијског простора, стварање хаоса и нестабилности у**

државама које граниче са Русијом, уз коришћење технологија обојених револуција, информационог рата, тероризма и екстремизма, финансијско-економског притиска, војно-оружане принуде. У коначном тексту декларације са самита НАТО, који се одржао у Шкотској септембра 2014., по први пут је на званичном нивоу било саопштено о неопходности припреме алијансе за учешће у ратовима новог облика – хибридним ратовима. А у децембру 2015. на самиту министара иностраних послова држава НАТО утврђена је нова стратегија вођења хибридног рата.

Војно - политички потенцијал Русије треба да се припише комбинацији «меке силе» и «чврсте силе»: неопходно је усклађивање структура јавне дипломатије, невладиних организација, међународних институција, које користе полуге политичког, економског и информационог утицаја, укључујући снаге за специјалне операције.

Део војно - политичке елите Русије схвата степен опасности претње хибридног рата против Русије. О томе сведочи иступање на годишњој скупштини Академије војних наука 27. фебруара 2016. начелника Генералштаба ВС РФ генерала армије **Валерија Герасимова** о специфичности савремених ратова које носе хибридни карактер, а њихов неодвојни део су обојене револуције и активности у формату „меке силе“. Он је скренуо пажњу на то, да «индиректна и асиметрична дејства и начини вођења хибридних ратова могу да лише противничку страну фактичког суверенитета без заузимања територије државе». Истовремено треба обратити пажњу на то, да **до сада нису изведени системски закључци о резултатима трагичних лекција рушења Руске империје у фебруару 1917. и СССР-а током 1991.**

С тим у вези, у оквиру реализације стратегије националне безбедности Русије од 31. децембра 2015. године важно је имати у виду тенденцију брисања разлике између стања рата и мира. Све се шире примењују невојне информативно-идеолошке методе утицаја уз употребу протестног потенцијала становништва. Та средства борбе допуњују се војним мерама скривеног карактера, укључујући информациону борбу и деловање снага за специјалне операције.

Важни инструменти у пракси вођења хибридних ратова су:

- **информационе операције**, које се спроводе у циљу утицаја на државне и војне органе противника ради довођења у заблуду, стварање пометње у размени података и провокација за доношење неповољних по противничку државу одлука;

- **психолошке операције**, усмерененауђетавање морално-психолошког стања становништва и ратног духа припадника војних снага противника, стварање у јавности атмосфере неповерења и мотивисање за деструктивне активности;

- **кибернетички напади** на државну и привредну инфраструктуру у циљу онеспособљавања или отежавања рада критички важних објеката противника, као и добијања несанкционисаног приступа «опипљивим» информацијама;

- **економске санкције**, заустављање инвестиција;

- **етнички немири**;

- организациона, финансијска и информациона **подршка опозиционих покрета**, деструктивне активности «агената», убачених у структуре државне власти.

Основни принципи вођења хибридног рата су: стратешко планирање, координација, усклађеност, благовременост, фактор изненађења и прикривеност.

У том смислу, предлаже се да Русија посвети пажњу следећим правцима:

1. **Стварање нове организационе структуре (Биро контрахибридног рата)**, са основним седиштима за деловање у циљу спровођења примера (Смоленск, Псков, Ростов-на-Дону, Владикавказ, Севастопољ, Екатеринбург, Владиво-сток).

2. Израда руске стратегије контрахибридног рата.

3. **Формирање основе државног система за супростављање операцијама хибридног рата** против руководства и становништва Русије. Стварање у структури снага за специјалне операције у саставу Оружаних снага Русије специјалних огранка за спровођење информационих и психолошких операција.

4. Стварање руског националног законодавства, усмереног на супростављање технологијама хибридног рата, пре свега обојеним револуцијама.

5. **Откривање, дијагностика и блокада деловања негативних деловања, којима је циљ да минирају информациони суверенитет Русије.** Непрестани мониторинг социјалних мрежа у циљу блокирања ширења на руском информационом простору негативне информације, циљане на деловање екстремизма и тероризма, међунационалне и међуверске мржње.

6. **Превентивно блокирање свих канала** (финансијских, информационих, организационих) и структура за пружање иностране и тајкунске **помоћи радикалној и екстремистичкој опозицији у Русији.**

7. Активизација информационе размене и међународне сарадње са савезницима у војној, финансијско - економској и информационо-психолошкој сфери ради спровођења неопходних мера за откривање и отклањање претњи безбедности Русије.

8. Системска и циљана неутрализација свих операција хибридног рата, вођених против Русије. *Извор: Часопис «Економске стратегије», бр.2 /2016.*

Превод са руског: Ф. Костић

ИЗМЕЋУ СТВАРНОСТИ И ИЛУЗИЈА: БИЛАНС СТАЊА ЕКОНОМИЈЕ У СРБИЈИ

Влада Србије импресионирана је сопственим економским резултатима. Потврда фантастичних успеха стигла је и од првог човека Републичког завода за статистику (РЗС) који тврди да су економски резултати у 2016. најбољи у последњих 25 година. Дирљива је подршка коју државни службеник даје свом послодавцу, мада су нејасни критерији по којима је 2016. проглашена за најбољу у последњих четврт века. Чудан је несклад између величанствених похвала српској економији и елементарних статистичких чињеница.

Раст БДП-а и где је Србија данас

Бруто домаћи производ Србије, као стандардна мера економског успеха, не даје повода за усхићење. Реални раст домаће економије у 2016. по првим проценама износи скромних 2,7%. Ово је висока стопа раста за развијене економије, али је више него скромна за државе са ниским БДП-ом као базом за обрачун.

У 2016. у региону су само Хрватска и Македонија, са стопама од око 2%, имале нижи раст од српског. (По категоризацији ММФ, регион коме Србија припада броји 11 држава и Косово.) Поглед на последње четири године даје још мрачнију слику – просечна стопа раста српске економије је на нивоу од око 1% годишње, и ако се изузме Хрватска, то је најнижа просечна стопа у региону.

Ситуација није боља ни када се Србија упоређује са собом. Просечна годишња стопа раста БДП-а од 2001. до 2009. износила је око 5,9%. Када се у обрачун укључи и катастрофални период 2009. - 2012., просек за 2001. - 2012. је око 3,7%. Ако се БДП мери по глави становника, Србија је на дну региона и само Албанија и Босна и Херцеговина заостају за Србијом. Српски БДП по глави је нижи од хрватског за 37 процената, од бугарског 29 процената и од румунског за 36 процената, на пример. Ако би се Србија развијала по стопи која би била континуирано већа од Бугарске и Хрватске за 2 процентна поена годишње, тада би се српски БДП по глави изједначио са бугарским за око 18, а са хрватским за око 23 године.

Плате и пензије

Из угла просечних грађана, још је мање разлога за усхићење. Просечна плата у 2016. је 369 евра (просек закључно са новембром) и маргинално је виша него 2015., али је нижа него 2013. или 2014.

Пензије такође опадају из године у годину, и у 2016. ће бити на нивоу од око 190 евра. Једнократна помоћ пензионерима ће поправити просек али неће

променити чињеницу да ће управо пензионери поднети највећи удар буџетског прилагођавања у годинама које долазе.

Пад куповне моћи грађана је делимично ублажен трошењем уштеђевине, што је имало за последицу драстично успорен раст стопе штедње у последње четири године. Други начин на који грађани подижу своју потрошњу су готовински кредити. У амбијенту стагнантне кредитне активности, само готовински кредити бележе велики раст – у последњих 12 месеци, дуг грађана по овом основу порастао је за око 25%. Стагнација личних примања уз истовремени раст задуживања по основу готовинских кредита је опасна комбинација.

Одакле онда оптимизам којим Влада и њени службеници немилице засипају јавни простор?

Запосленост и незапосленост

Влада инсистира на одличним резултатима када је у питању раст запослености и пад незапослености.

Усвојени међународни метод статистичког праћења запослености почива на анкетама. На бази репрезентативног статистичког узорка и на бази изјава анкетираних лица, добијају се подаци о кретању запослености. Методологија је великодушна у начину на који третира запосленост – свако ко ради бар један сат недељно и за то добија надокнаду, сматра се запосленим.

Када се погледају резултати последње анкете, Србија бележи спектакуларан пад незапослености – са 19% у првом кварталу, на 13,8% у трећем кварталу. (Трећи квартал је, због сезонских радова у пољопривреди у правилу квартал са најнижом стопом незапослености.) Највећи допринос прављању слике запослености је везан за раст неформалне запослености. Методологија и начин прикупљања података се мењао последњих година, што онемогућава да се подаци за период 2008. - 2013. упоређују са каснијим годинама.

Када је реч о праћењу формалне запослености и овде је немогуће поуздано упоређивати податке у дужим временским серијама. Укидањем Службе друштвеног књиговодства, српски реформатори су темељно разорили и велики део статистичког система. Тек 2015. године статистика је успела да успостави ред у праћењу формалне запослености. Отуда и РЗС констатује да ове статистичке „резултате не треба посматрати као апсолутне и прецизне, већ само као индикативне“.

Смисао овог методолошког подсећања је да укаже

на проблематичну поузданост статистике запослености, што отвара простор да се подаци интерпретирају са доста слободe.

Буџетски дефицит и јавни дуг

Србија је фокус свог економског успеха усмерила ка буџету, а смањивање буџетског дефицита је постао апсолутни приоритет економске политике. Реч је о приоритету који је наметнуо ММФ, којим се интереси кредитора стављају испред интереса развоја, и испред интереса грађана и њихове будућности. У том процесу, већ запуштене јавне службе и делатности се додатно деградирају.

Смањивање буџетског дефицита не може бити циљ рационалне економске политике, а поготово не може бити мерило њеног успеха. Смањивање буџетског дефицита кроз смањивање јавне потрошње не доводи до привредног раста, сем у натегнутим, теоријским конструктима.

Влада је мерама штедње на једној страни, и јачањем пореске дисциплине и успешном наплатом пореза успела да стабилизује буџет, да уредно сервисира обавезе према иностранству и да заустави раст јавног дуга. Мерено аршином ММФ-а, то јесте неоспоран успех владе, тим више што су радикалне мере штедње прошле без великих социјалних потреса. Помогло је и што Влада није прибегла драстичним отпуштањима како се у први мах најављивало и на чему домаћи обожаваоци радикалних мера и даље инсистирају.

Упркос рестриктивној буџетској политици, укупан ниво јавног дуга и даље остаје веома висок, и на нивоу је изнад 70% БДП-а. Закључци који се изводе на бази мерења висине јавног дуга у односу према БДП-у су крајње непоуздани.

Судбину Србије неће одредити коефицијент дуга, већ спремност иностраних и домаћих финансијских институција (у страним рукама) да наставе његово рефинансирање. Такве одлуке нису под контролом држава дужника. Наравно, ризик кризе јесте мањи када је апсолутни ниво дуга нижи, али то није одлучујуће. Крајем 2008. Србија је била пред финансијским сломом, иако је јавни дуг у апсолутном износу био два и по пута нижи него данас, и био је испод 30% у односу на БДП.

Постоји још један елеменат чији се значај потцењује, а који је Влади ишао на руку. Међународне каматне стопе су на најнижем нивоу у модерној историји, што је омогућило да се доспели дугови рефинансирају по изузетно ниским стопама. Ниска стопа инфлације и политика штедње су помогли да ризико компонента каматних стопа буде нижа од оне на коју је Србија навикла. Али, перцепција ризика се брзо мења и када се то догоди, каматне стопе почињу убрзано да расту, а рефинансирање дугова бива драстично отежано. Ове промене су најчешће изазване догађајима у светској економији и ван контроле су српских актера.

Слаба кредитна активност је помогла да се створе вишкови новца у банкама и да се ти вишкови усмере ка држави. Као и сваки вишак понуде, и вишак понуде новца је помогао да трошкови рефинансирања јавног дуга буду на много нижем нивоу од онога на који је Србија навикла.

Јавни и спољни дуг Србије су по својој висини и структури веома осетљиви на каматне шокове. Раст доларских камата који је почео и чији се наставак најављује у 2017. би могао додатно да компликује сервисирање домаћих дугова, како јавног, тако и приватних. Јачање долара у односу на евро подиже доларску компоненту јавног дуга исказану у еврима и такође погоршава коефицијенте задужености.

Трговински дефицит и дефицит текућег биланса

Један помало потцењен, позитиван елеменат у укупној економској слици Србије везан је за озбиљно поправљање трговинског биланса (робе и услуге), и са њим повезаног биланса текућих плаћања. Извоз расте брже него увоз, а покривеност увоза извозом је значајно боља и ближи се стопи од готово 90%. (Пад домаће тражње и ниске цене нафте су помогле да трговински биланс буде бољи.)

Уравнотежење трговинског биланса је довело и до заустављања раста спољног дуга који је најпоузданији показатељ ризика по финансијску стабилност. (Спољни дуг је збир јавних и приватних дугова које су финансирани странци). Упркос заустављању раста, спољни дуг од око 26 милијарди евра и даље је на превисоком, веома ризичном нивоу.

Монетарна политика, инфлација и курс динара

Влада и НБС су поносни на резултате у монетарној политици. Динар је стабилан, девизне интервенције су мање него раније, а инфлација је на најнижем нивоу у последњих неколико деценија, па су и каматне стопе значајно ниже него раније. Овакви резултати се могу интерпретирати на различите начине. Популарна теза је да су резултати постигнути вештом и компетентном монетарном политиком НБС. Да ли је тако?

НБС већ две године за редом подбацује и не отварује планирану стопу инфлације. Стопа инфлације је испод планираног коридора од 2,5-5,5%. Ако би НБС заиста контролисала цене, тада би стопа инфлације морала бити у оквиру задатог коридора.

Разумно је запитати се: зар није боље да инфлација буде нижа од планиране, зар није идеално да буде, на пример, око нуле? Није, и није случајно да ниска инфлација забрињава све велике централне банке.

Ултра ниске стопе инфлације говоре да је економија на ивици рецесије, да је монетарна политика рестриктивна, да је кредитна активност банака на ниском нивоу, а све то угрожава привредни раст.

Стабилност цена није последица веште политике НБС, већ чињенице да је буџет рестриктиван, да су грађани осиромашили, да банке тешко одобравају кредите привреди, да је велики део привреде на самој ивици опстанка, да је економија на ивици рецесије са стопама раста које, када су и позитивне, на нивоу су статистичке грешке. Дакле, мањак тражње, а не мудра монетарна политика НБС је кључни разлог ниске инфлације.

Како инфлацију не успева да држи у задатом коридору, НБС је нашла решење тако што је за 2017. коридор смањила на 1,5 - 4,5%.

У одбрану Владе

Из чињенице да су готово сви економски показатељи (осим трговинског биланса) подједнако лоши или гори него што су били до 2013. могао би се извући погрешан закључак о успешној економској политици претходних влада, и о лошој политици нове влада.

Актуелна влада је крајем 2012. године наследила економију у којој су сви кључни трендови од 2008. били на стрмој низбрдици. Релативно висок привредни раст (поменут на почетку текста) постигнут је на најгори могући начин. Реализован је кроз раст домаће потрошње, кроз увоз финансиран задуживањем, кроз катастрофалну политику курса динара, кроз продају предузећа странцима. Реформатори су финансијски систем поклонили странцима, извршили су бесмислену либерализацију увоза и потписали су са ЕУ вероватно најгори могући Споразум о стабилизацији и придруживању.

Економија која је током 90-тих претрпела страшне штете од вишегодишњих санкција и последица ратова, додатно је, и вероватно неповратно урушена економском политиком либералних реформатора – политиком од које су имали користити само они лично, и странци који су колонизовали економски систем. Намерно не кривим домаће тајкуне, јер су они само транзиторни феномен, само епизода ка потпуној колонизацији Србије. Пре или касније, домаћи тајкуни ће, један по један, нестајати са

економске сцене. Нова власт, у свим својим потоњим инкарнацијама, затекла се на погрешном месту у погрешно време. Рачун катастрофалне реформске политике је дошао на наплату, па је испоручен ономе ко се затекао на власти у том тренутку. Ове чињенице се морају имати у виду када се критикује економска политика владе последњих година.

Критика владе

Ако се мора имати разумевање за позицију у којој се нова Влада наша 2013., тешко је правдати све оно што Влада ради последње четири године. Негативни трендови су заустављени, али нису преокренути. Економска политика коју Влада води не може довести до озбиљнијег преокрета, већ ће у најбољем случају стабилизovati економију на ниском нивоу БДП-а и запослености.

Влада је наставила са економском политиком која спас тражи у непрекидном дозивању странаца које треба привући ниским платама и субвенцијама. Фокус је на подршци странцима, а не домаћим привредницима. Јасни наговештаји да Влада планира да прода све што странци желе да купе неће спасити економију Србије – увешће је у стање апсолутне немоћи и зависности. Реч је о класичном неолибералном „развијном“ концепту који је само друго име за колонизацију. Оног тренутка када се прода и последње предузеће које функционише, Србија ће изгубити и последњу шансу да управља својим развојем.

Развој се планира, он се не догађа спонтано. Влада у овом тренутку нема институције које могу планирати, па се „планира“ од данас до сутра. У низу проблема и слабости, један се посебно истиче. Без домаћих банака усмерених ка финансирању развоја, без самосталне монетарне политике, без кредитне контроле и кредитног усмеравања ка домаћим предузећима, нема ни инвестиција, ни самосталног развоја. Чини се да елита (како економска, тако и политичка) то не разуме, или не жели да разуме.

објављено у месечнику "Le Monde diplomatique"

НОВОВИДЕЛО

НИШТА СМО БЕЗ СНАГЕ ДУХА!

СМРТ СЕЛА И СРБИЈЕ

Бранислав Гулан, новинар и публициста, добитник награде за животно дело Савеза новинара Србије и Црне Горе у 2016. години већ деценијама истражује нестајање села по Србији.

Од 1991. до 2012. године Војводина је изгубила 110.000 становника, Шумадија и западна Србија 180.000, а јужна и истична Србија више од 200.000 људи!

Црна Трава, Мајданпек, Неготин, Рековац и – Варварин су најдрастичније осетили пад наталитета и изгубили највећи проценат становништва. Сем три највећа града (Београд, Нови Сад и Ниш) са становништвом не кубуре места са бошњачким становништвом, попут Новог Пазара, Тутина и Сјенице, као и општине са албанским живљем на југу Србије.

Дакле, број становника је отишао у неповрат. Сад можемо само да се бавимо тиме да се становништво не групише у три тачке, већ да буде равномерно распоређено. Да би се нешто значајније променило потребно је да прође 20, па и 30 година! Све ово говори да смо одавно изгубили битку за села. Сад преостаје борба за варошице које нестају...

У Србији нису запостављена само села, него цело њено рурално подручје.

У селима нема ко да ради, а у градовима нема шта да се ради. Сељак не служи само да би производио храну, он је особа која би требало да има живот достојан човека. Да друштво зна шта ће са селом, имало би ваљану, реалну стратегију, односно акциони план. Међутим, све досадашње владе као да нису разумеле потребу за опстанак села. У стратегијама су били нетачни, нереални и неоствариви програми и жеље. То је показала и њихова реализација. Уместо планираног физичког раста аграрне производње у 2015. години од девет одсто, имали смо пад од осам одсто! То су била само неостварива обећања за 631.000 сељачких газдинстава. Сточарством се бави њих око 330.000, који имају у стајама око 436.000 крава.

Креатори аграрне политике као да су заборавили да се рурални развој не односи само на пољопривреду, већ и на социо-културни развој села и заштиту животне средине.

На село се гледало из кабинета, без реалних теренских истраживања.

Сељака једном убеђују да „баци што више ђубрива“, други пут да изврши комасацију, затим да сади ову или ону сорту. Држава сељаку треба да помаже континуирано. Проблеми морају системски да се реше, а уредбама само да се „гаси пожар“. Аграром и

селима у Србији бави се више од 25 институција, али и поред низа обећања о бољитку, селу је све теже, а свако четврто нестаје! Тако данас у селима нема ко да ради, а у градовима нема шта да се ради!

„За пола века на просторима некадашње СФРЈ из села у градове је прешло осам милиона људи! У Европи је за такав процес требало око 120 година. Тако су се стари из села готово неприметно преселили у градове: некад млади досељеници са села сада су остарели пензионери по градовима. Другим речима, потпуно је нормално да се број, размештај и структура сеоских насеља прилагоде савременим условима организације привреде и друштва, што подразумева и гашење и дислоцирање насеобина насталих у отоманско време по принципу „утећи у што већи крш и забит“ ради опстанка“, наводи проф. др Светозар Ливада.

„На жалост, произлази да је последњи озбиљан просторни планер у Србији био кнез Милош, јер се још од тог времена до данас гашење или премештање села доживљава као највећи ударац на „традицију“. Тако се и долази до саме суштине демографског проблема одсечености села од градова. За спасавање села и Србије потребна је реиндустријализација и комбиновање традиционалног и модерног. Но, битка за села (насеља) већ је изгубљена и сад је потребно водити борбу за опстанак варошица које нестају!

Истичемо села, иако она не постоје у Уставу, где их називају насељеним местима. Јер, у Србији годишње умре чак 40.000 житеља више него што се роди“, наводи Ђура Стевановић, директор Завода за социологију села.

Шта нас очекује у будућности?

У свету данас око 50 одсто укупног броја становника живи на селу. У Србији, у руралним подручјима се налази више од 40 одсто житеља. У условима данашње цивилизације, код нас и у свету, био би огроман ризик ако би се становништво концентрисало само у градовима. А, то је случај данас у Србији, где нам трећина становништва живи у Београду и околини, па је потребно зауставити такав процес.

Резултати пописа становништва Србије: 2.487,886 домаћинстава, 7.163.034 становника... Ван градских средина живи 2.914.990 становника (40,5 одсто). У Србији сваке године више умре него што се роди око 40.000 становника. Од тога је у Војводини 12.000! Дакле, нестане по једна варош. Ако се тако настави Србија већ 2225. године неће имати својих житеља.

На њеном подручју живеће неки други народи! За човека је то дуг период, али за историју није!

Стање у насељима-селима

Од 4.709 насеља, односно села, 1.200 је у фази нестајања. У 1.034 насеља је мање од по 100 житеља. У 550 има мање од по 50 становника.

У 86 одсто насеља опада број становника. У Србији чак 73 одсто села нема дом културе ни библиотеку. У Србији је данас око 50 празних насеља, док 85 њих има мање од по десет становника. У насељима се налази 50.000 празних кућа, а на још 150.000 пише да тренутно нико у њима не живи. Пошту нема 2.000 села. Чак 173 основне школе имају по једног ђака, а 500 села нема асфалтни пут ни везу са светом! У 400 села у Србији нема ни продавнице! Житељи морају на пут да купе храну.

У 2.760 села нема вртића. У 230 села нема основне школе.

Српско село карактерише и нешто старије становништво (43,6 година) него што је оно у граду (41,3). У две трећине села нема амбуланте. Данас у Србији има више од 200 села без иједног становника млађег од 20 година, а више од половине становништва у земљи живи на селу. У целој Србији има око 631.000 газдинстава (сточарством се бави 330.000 њих). Такође, Република Србија располаже са 5.097.000 хектара пољопривредне површине или 0,59 хектара по становнику. Од тога 4.224.000 хектара су обрадиве површине или 0,47 хектара по становнику. У оквиру пољопривредних газдинстава, према попису пољопривреде из 2012. године, обрађује се, односно у употреби је 3.355.859 хектара земљишта. То значи да значајан део поседа, од око 860.000 хектара остаје необрађено!

Просечна величина поседа износи 4,5 хектара, а учешће сточарства у укупној аграрној производњи је око 30 одсто (у свету је то више од 60 одсто) чему тежи Србија. У Србији се узгаја 908.990 говеда, 3,4 милиона свиња, 1,783 милиона оваца, 235.576 коза, 26,6 милиона живине и постоји 673.651 пчелиње друштво. Пописом је утврђено да газдинства у Србији поседују 408.734 трактора и око 25.000 комбајна. Сва та механизација у просеку је стара око две и по деценије!

Водни режим је такође повољан, али недовољно искоришћен. Канал Дунав-Тиса – Дунав (са 960 километара каналске мреже) највећи је и јединствен хидросистем у свету. Веома мало се користи. Од укупно обрадивих површина, наводњава се око три одсто или близу 100.000 хектара! Истовремено, у свету се наводњава 17 одсто површина!

Последњих година и поплаве угрожавају села. Што се тиче аграра осигурава се само осам одсто површина и имања! Пензиони фонд уплаћује 155.720 пољопривредника (у Србији 114.564, Војводини 41.137, и у Косовској Митровици њих 19). На почетку 2000. године у фонд је новац уплаћивало њих 500.000! Просечна пензија је 10.800 динара (мање од

100 евра). Свега 68 земљорадника у Србији прима месечно 62.380 динара (пре умањења које је увела Влада премијера Александра Вучића).

Поставља се питање шта нас очекује у будућности? На основу агроекономских и рурално социолошких истраживања и предвиђања међународних институција, европску пољопривреду у наредном периоду очекују: промене величини и броју фарми, земљишне реформе базиране на укрупњавању поседа и побољшању квалитета земљишта, веће коришћење биолошке, информатичке и комуникационе технологије, повећање мултифункционалности, равномернији регионални развој и редистрибуција новца, подизање контроле квалитета и стандарда прехранбене безбедности...

Следећи стадијум је изумирање

У Србији данас готово да нема емпиријских селских истраживања. Ако се нека неваљала организација или неки институт одлуче за емпиријско истраживање, онито раде по методологији наметнутој из иностранства, а не из праксе досадашњег домаћег истраживања нашег села. Званично, бригу о селу и његовом разоју води више од 30 институција на републичком нивоу. Резултат је - боље да не воде бригу.

Јер, село нам нестаје, а са њим и – Србија.

Њихова „брига“ о развоју села, донела је његово одумирање. За такав рад нема одговорности, нити оцењивања учињеног већ се пишу радови и у њима оцењују доприноси о развоју села. Као да се заборавља да без развијене пољопривреде нема ни напредовања, нема жељеног раста бруто домаћег производа. Када се говори о развоју села, у њему прво треба напунити празне куће и стаје. У њима мора бити и свиња и говеда. Јер, такво село смо имали па је оно спасило Србију од ратова, од санкција, од природних катастрофа. Међутим, још увек држимо се тезе у граду живи, а село хвали! Дакле, уколико Србија не засутава одумирање села, што би било и њено спашавање, нема шта да тражи кроз стране директне инвестиције. Њен спас се налази уздај се уздај се и у своје кљусе. Отуда и толико површности у закључивањима шта би требало учинити да би се села у Србији обнављала и развијала.

Дакле, ако Влада Србије не обезбеди услове да српски сељак, сточар, има већу користи од производње млека него српски „бизнисмени“ који увозе млеко у праху, онда ми заиста немамо никакву шансу.

До данас су се сви министри, па и њих 13, од демократских промена 2000. године оглушивали о захтеве да литар млека (производи се око 1,4 милијарде литара, треба да кошта више од литра минералне воде. Док је год то тако, српски сељачки производ неће бити конкурентан на тржишту, ни домаћем, ни светском. Уместо раста (од шест, одно-

сно девет одсто, који предвиђају српски експерти, њих 200 који су писали и креирали Стратегију развоја пољопривреде до 2024.године), имаћемо пад производње који је био већ у првој години њене примене. Читајући стратегију стиче се само један закључак: циљ њеног писања је био да се креатори удварају премијеру, па су се такмичили ко ће написати већи раст производње у аграру! На тај начин је очекивао и да ће добити већи углед и боље место у владајућој олигархији.

Нетачно, нереално и неоствариво!

Стратегија (Вучићева Стратегију развоја пољопривреде до 2024. године), писана је нереално, нетачно и неоствариво, наводи бивши савезни министар пољопривреде Југославије др Ковиљко Ловре. Он каже: „аутори Стратегије користе нетачне податке, те отуда и пројекције и визија развоја пољопривреде је потпуно нелогична и бесмислена“.

Изведене пројекције показују да ће се пољопривреда развијати сасвим супротно од развојних законитости. Оно што аутори Стратегије пројектују још ни једна држава није успела да оствари. Шта више, било би поразно за нашу привреду да се остваре. На жалост такву Стратегију о развоју српске пољопривреде усвојила је Влада Србије 21. јула 2014. године. По њој се ради и такви се резултати и остварују. Валидна стратегија би била и обавезивала све министре да је стигла у Скупштину Србије те да је усвојио Парламент. Тада би обавезивала и све наредне владе и министре. Овако сваки министар ради по свом и по тој стратегији и по свом ћефу.

Није ни упућена у Парламент. Али по њој се ради, па производња опада (у 2015. години је њена вредност била 4,75 милијарди долара), иако је власт и њени представници на званичним скуповима говорила да је то 6,6 милијарди долара? То је била њихова жеља, али и превара народа и лаж о повећању рода, како би они били успешнији са својом политиком, када је аграр у питању чак за 50 одсто!

„Наиме, аутори пројектују да удео пољопривреде у БДП привреде треба да се повећа до краја периода на 15 до 20 одсто. У варијанти да удео пољопривреде порасте на 15 одсто значи да пољопривреда до 2023. треба да се развија по стопи од 6,1 одсто просечно годишње, а непољопривредни део привреде да у истом периоду опада по просечној годишњој стопи од - 0,76 одсто. У варијанти да би пољопривреда остварила раст удела у БДП од 20 одсто требала би да се развија по стопи од 9,19 одсто просечно годишње, уз истовремени пад непољопривредног сектора од -1,36 одсто просечно годишње. Какве су импликације и бесмисао овако пројектованих величина не треба ни наглашавати...“, наводи Ловре.

Такође, аутори пројектују раст бруто инвестиција у пољопривреди од 10-15 одсто годишње у номиналном износу. И то је нереално, ако се зна да

пољопривреда у Србији представља неатрактивну делатност за стране директне инвестиције. Јер, за последњих деценију и по, када је аграр у питању учествују само са 0,6 до 1,7 одсто. Дакле, безначајне паре од укупних СДИ су се издвајале за пољопривреду. Толико је аграр интересовао власт!

Сеобе из села у град...

За последњих пола века на просторима некадашње СФРЈ из села у градове се преселило готово осам милиона људи. Тако су се стари из села готово неприметно, преселили у градове. То је наша демографска реалност.

Некада млади досељеници са села сада су или ће ускоро постати остарели пензионери по градовима. Тако су нам села одавно остарела, градови сад нам брже старе од села. Не зато што се процес старења није успорио, већ зато што она не могу бити старија него што јесу. Следећи стадијум је изумирање.

Изумрла села су регистрована на пописима становништва од 2011. године. Ипак, није проблем сам по себи што се села у Србији популационо гасе, јер је добар део њих изгубио свој историјски разлог настанка много пре социјалистичке индустријализације. Другим речима, потпуно је нормално да се број, размештај и структура сеоских насеља пр-лагоде савременим условима организације привреде и друштва, што подразумева и гашење и дислоцирање насеобина, насталих у отоманско време по принципу „утећи у што већи крш и забит“ ради опстанка, али и оптимизацију популационих капацитета перспективних сеоских подручја. На жалост, произилази да је последњи озбиљан просторни планер у Србији био кнез Милош, јер се још од тог времена до данас гашење или премештање насеља у Србији доживљава као највећи ударац на „традицију“. Као да пре „вековних огњишта“ није било „вековних“ сојеница, земуница, номада, ловаца и сакупљача и као да се после села не може живети у вековним градовима, а после њих у новим адекватним видовима друштвеног битисања. Тако и долазимо до саме суштине данашњег демографског проблема „одсечености села од градова“, истиче др Милован Митровић, потпредседник Академског одбора за село САНУ.

„...Истина је да су дугорочне неповољне демографске тенденције у Србији пресудно одређене праксом према којој у последњих скоро 60 година свака генерација родитеља иза себе оставља генерацију потомака мању од сопствене. То нас јесте избацило у орбиту демгорафски најстаријих земаља у свету, али свакако није превасходно утицало на популационо изумирање актуелних сеоских насеља Србије, као што се највешће апострофира у јавности. Најлакше је рећи, недовољно се рађамо, зато старимо и гасе нам се села, па стога млади треба што пре да се врате из градова у села. Заборавља се да у Србији годишње више умре него што се роди

40.000 житеља! Поред тога у свет сваке године оде 30.000 људи. Оду зато што немају посла и од чега овде да живе. Поставља се питање шта би било када би били изједначени мортилитет и наталитет. У том случају хране не би имали довољно ни за себе, а да се не говори о хвалоспевима извоза сировина у све..."; додаје др Срђан Шљукић, са новосадског Филозофског факултета.

У свету данас око 50 одсто укупног броја становништва живи на селу (има седам милијарди становника). У Србији, у руралним подручјима се налази више од 40 одсто становништва. У условима савремене технолошке цивилизације и код нас и у свету, био би огроман ризик ако би се становништво концентрисало само у градовима. Дакле, то је случај данас у Србији где трећина становништва живи у Београду, па је потребно зауставити такав процес. Јер, село обезбеђује социјалну контролу над територијама и решава геополитичке задатке (посебно у пограничним подручјима). Одлучујућа је улога села у обезбеђивању хране. Село је чувар етно-културалности друштва и значајна му је улога у еколошком просперитету земље. Село је важан фактор у решавању питања квалитета живота, репродукције и чувар је људског капитала.

Село је кичма нације!

У економски развијеним земљама, укључујући и САД, упркос захтевима тржишне привреде, држава штити аграрни сектор од спољашње конкуренције и пружа му системску финансијску помоћ.

Словеначко искуство такође показује да су дисперзовали индустрију у сеоска подручја и смањили притисак нас градове, па сада немају проблем „природног одумирања села“ као код нас. У Хрватској је ситуација у тој области неповољна, а и у Немачкој имају проблем како развити и обновити села... У Србији села се, посебно у пограничном планинском региону, нагло празне, што има несагледиве и дугорочне последице. Реч је о вишедеценијском занемаривању тих подручја на државном и локалном нивоу. Овде влада, намерна или ненамерна „идологија посељачења“. Према последњем попису из 2011. године од 4.709 села у Србији чак 1.200 је у фази нестајања. Дакле, за деценију и по ће нестати свако четврто село!

Село није само пољопривреда. Приоритетни циљеви европских земаља у развоју сеоског планинског подручја усмерени су на одржавање насељености тих подручја, очување природно богатства и цивилизацијских тековина на планинском подручју, очување здраве средине, чисте воде и ваздуха, незагађеног земљишта, здравствено безбедне хране, квалитетног подмлатка уз сточарству...

У државама ЕУ придаје се изузетно велики, национални значај у остваривању оваквих циљева. Да би се то постигло организован је дугорочан приступ и улажу се подстицајна средства, пре свега,

буџетска. За услове Србије било би корисно да се одвоје посебна средства за подстицај и остварење циљева на планинском подручју у оквиру Аграрног буџета Републике Србије.

На чему би требало да темељимо решавање проблема?

Код нас се процес напуштања и пропадања села одвијао брже него у другим земљама. Пропадању села допринело је и напуштање мита о домаћинству, добростојећем домаћину сељаку и пољопривредном газдинству, а насупрот њему развијен је мит о граду. Али, не можемо сви живети у градовима попут Београда, Новог Сада, Ниша. Село мора и може бити оздрављено и обновљено не само по архитектонско-пејзажном изгледу него и по развоју као облику друштвеног живота, сагласно старим и новим потребама његових становника. Село има прошлост, али његова будућност зависи од воље његових становника. За обнову села је неопходна стрпљивост мисионара и оптимизам бродоломника. Самоорганизовање сеоских заједница условно може да спасе села од одумирања, али то није довољно и друштво мора да помогне променом сопственог става о селу. Самоорганизовање је један од неопходних услова за опстанак, развој и обнову тамо где има шта да се обнавља.

Готово сви облици сеоског самоорганизовања су успешни. Успешнији су они који се не односе директно на производњу, већ на културно-уметничке и спортске активности, на слободно време, неформалну сарадњу, као што је комшијска помоћ. Један од облика самоорганизовања села су и задруге које су 2000. године проглашене за превазиђену форму организовања из доба социјализма. Можда су задруге укинуте и због моде. То је била чиста политичка одлука. Нажалост, погрешна!

Јер, задруга традиционално представља облик удруживања у социјализму и капитализму (у свету има од 800 милиона до милијарду задругара и 750.000 задруга). Сада је тешка ситуација у области задругарства и сељаци тешко пласирају своје производе. Неки надобудни интелектуалци и стручњаци тако „помажу“ сељацима да је њима све теже. Свако се разуме у пољопривреду и село и сви деле лекције сељацима. Али, сељаци нису неуди, конзервативни и назадни. Савремено село запљуснуто је цивилизацијским таласом, радикалним променама у начину рада и система вредности.

У финансијској ситуацији у којој се држава тренутно налази, сеоске регије се у знатној мери ослањају на сопствене снаге и искоришћеност сопствених потенцијала. Отуда се активирање сеоске привреде мора ослањати на све локалне снаге које могу допринети њеном развоју. Но, сам привредни опоравак неће решити све проблеме села. Важни су општи услови живота, друштвени и културни. Активирање сеоске привреде тако постаје

интегрални, односно интердисциплинрани задатак.

Да бисе квалитет сеоског становништва приближио нивоу градског, неопходна је модернизација и изградња нове друштвено-економске структуре на селу, што би убрзало развој непољопривредних делатности на сеоским просторима. Резултат би био и повећање запослености и атрактивности села као места за живот и рад становништва.

Карактеристике најразвијенијих!

У демографској будућности Србије тешко је очекивати позитивне промене па ће у централној Србији и Војводини према проценама до 2060. живети око пет милиона становника. Дакле, централна Србија и Војводина 2060. ће имати два милиона становника мање него данас, јер је ниска стопа рађања последица лоше економске ситуације у земљи.

Карактеристично је и да се некада најразвијенији део Југославије, Војводина, гаси, бар када је у питању становништво и села. За време распада Југославије у протекле две и по деценије она је из других делова некадашње земље добила око 200.000 нових житеља, па се са бројем становника приближила бројци од два милиона. Међутим, она сваким даном све више економски заостаје. Није ли најбољи пример да се угасило село Оборњача. Оно се налазило поред Бачке Тополе, где је плодна земља и угледна месна индустрија. У њему више нема ни једног становника! У Војводини је данас низ места где има само по неколико становника.

Данашњи бизнисмени у Војводини за 100.000 евра могу да купе цело село (са 30 кућа и окућницама). Тај новац је за данашње смртнике велик, али за нове бизнисмене – није!

Држава може променити демографску будућност Срба тако што ће створити повољне услове за живот омладине, а да би се створили повољни услови за рађање неопходно је смањење стопе незапосленост младих! Србији је неопходна "дугорочна, озбиљна" популациона политика и побољшање економске ситуације. Већини запослених жена у репродуктивном периоду тешко је да рађају децу због страха да ће изгубити посао по повратку са породилског. Неће она добити отказ кад се врати са породилског, јер то није у складу са законом, него јој послодавац неће продужити уговор. Становништво Србије је "старо" и то је последица дугогодишњег смањења броја рођених.

Потребе

За побољшање демографске будућности неопходно је да се у породицама у Србији рађа троје или четворо деце. Док се почетком '50. тих година 20. века у Србији рађало око 160.000 деце, данас се годишње роди мање од 65.000! Средином прошлог века жена у Србији рађала је више од троје деце.

Примери

Шабац се за последње две деценије смањило за готово 10.000 људи, Прибој је изгубио 6.000 становника, а Црна Трава се преполовила, показују подаци Републичког завода за статистику. Београд, Нови Сад и Ниш једини у Србији не морају да брину хоће ли остати без становништва.

Нови, углавном млади становници пристижу сваке године, а варошице из којих долазе су десетковане. Села су опустела, а више од миграција, за закатанчена домаћинства крив је природни прираштај. Осим три највећа града, са становништвом не кубуре места са бошњачким становништвом, попут Новог Пазара, Тутина и Сјенице, као и општине са албанским живљем на југу Србије.

Број становника је отишао у неповрат. Ту спаса више нема.

Можемо само да се бавимо квалитетом, то јест да се као држава потрудимо да се становништво не групише у три тачке, Београду, Новом Саду, и Нишу, већ да буде равномерно распоређено. Али, како се резултати популационе политике не могу видети у кратком року, политичарима то није важна тема. Нема ефеката у мандату, него мора да се чека по 20, 30 година! По садашњем, стању у Србији је битка за села давно изгубљена и сад се мора водити борба да би се сачувале варошице које нестају. Превага броја умрлих над рођенима је далеко већи кривац за пуста села, него саме миграције.

Смањење броја становника у селима, показују поређења податка све до пописа драматично се убрзава у малим срединама. Брзина којом се смањује број становника Србије утростручена је у односу на период од 1991. године до 2002. године, а удео становника у три највећа града значајно расте. Број становника у градовима за десет година повећао се за 70.000, а у селима смањило за више од 310.000. Сваке године око 250.000 људи промени адресу – из једног у друго место, по правилу из мањег у веће. Попис из 2002. године потврдио је пад броја становника највише у општинама које су већ имале старо становништво, и то углавном на истоку Србије. Последњи попис показао је да се број празних кућа драстично повећава у општинама истока и југоистока Србије, као и Баната. Београд је деценијама уназад главна дестинација за мигранте из Србије. У последње време највећу експанзију има Нови Сад. А, више ни Ниш није занимљив, он само одржава постојећи број становника. Нови Сад се много више доживљава као регионални центар, добио је на значају и повећао број становника. Ако желимо равномернију насељеност и да не остане пола Србије празно, држава мора да примени дугорочне мере. Било би добро и да се привуку и врате људи који су отишли у иностранство. Али, када је држава сиромашна, као што је Србија, за то нема шансе.

Преузето са портала „Макроекономија“

МОНАРХИЈА И НАЦИЈА

Наш је покрет монархистички. Као и скоро све у добу потрошачке културе, и „парламентарна монархија“ какву нуде „монархисти“ празна је љуштура. Овај текст доносимо како бисмо појаснили какву монархију желимо и за какву ћемо се борити

Наши неомонархисти се данас залажу за нешто опет потпуно страно српској историји, опет нешто изван Завета, Светосавског и Косовског.

У нашем неомонархистичком покрету стално се говори о „парламентарној монархији“, какву би, разуме се, требало успоставити у Србији. Чудно је да то говоре српски интелектуалци залажући се за нешто сасвим несрпско, чак – непостојеће.

Реч је, заправо, о западном типу монархије која је одвајањем монархије од државе, настала из протестантске монархије. Такве су монархије у Великој Британији, скандинавским земљама, као и у Холандији. Својства такве монархије најбоље је приказао немачки филозоф и Марков учитељ Хегел. Српска монархија не би смела да буде одвојена од српске историје и Косовског и Светосавског Завета, док је протестантској монархији – како је то Хегел доказао – непотребна вера у Христа.

Наши неомонархисти би морали да уваже чињеницу да српска монархија у Новом веку никад није ни обновљена. Династија Обреновића је то покушала, највише кнез Милош, а још више књаз Никола Петровић, следећи велике црногорске владике. Међутим, са Карађорђевићима је усвојен западни (протестантски) тип монархије. Та и таква је била Краљевина Југославија, којој је – да би била монархија западног типа – недостајало још само то да се монархија одвоји од државе! Пре него што то ближе објасним, ваља рећи да се наши неомонархисти данас залажу за нешто опет потпуно страно српској историји.

Без вере нема краља

У својој филозофији историје и права Хегел приказује „германско царство“ као највиши облик цивилизације и државе; и не само то, него и као најсавршенији облик друштвености (дакле, неутуђености и слободе човека); оно што се сматрало да ће постићи само Јевреји, као Изабрани народ Божији, у Божијој (теократској) држави, дато је – сада не више као верска заједница или црква, сједињена с државом, него – као филозофија (метафизика, сам Апсолутни ум) у филозофској (метафизичкој) монархији (која се стабилизује као обичај).

То је „нордијски принцип германских народа“. У том принципу је филозофија (метафизика) „превладала веру“ и тако је помирила са нацијом – поистоветила нацију са државом!

Вера је интимно осећање човека да стоји пред самим Богом и осећање да том вером припада некој заједници. Нација је у читавој њеној историји, још од паганских предхришћанских времена – у историји као сталном идентитету.

Држава је закон којем човек мора да се покорава па ма које вере био, ма којој верској заједници припадао, ма из које друге нације потицао, јер држава није нација.

Али је филозофији (метафизици) најзад „успело“ да ту веру, нацију и државу поистовети у „нордијском принципу“ метафизичке државе. Данас ми настојање неке вере, нације или идеологије да буду државне (поистовећене с државом) називамо етатизмом. Али у Хегелово време и у његовој мисли то је била „умна (метафизичка) држава“, „нордијски принцип германског царства“. У томе принципу нема више сукоба између „интимне вере“ и законске обавезе: просто зато што ту нема интимне вере!

Човек више не може бити „као Христос разапет“ између љубави и дужности, личне склоности и државне обавезе: просто зато што ту нема љубави!

Не може зато што је у помирењу вере и државе, Бога и монарха, „помирен Бог са човеком“, те је тако „човек спасен“: не Христом, него „нордијским принципом германског царства“.

Принцип тога „спасења“ (филозофског помирења) је у „божанском ауторитету монарха“; ако тога нема, биће у сваком човеку и поданику неизбежан сукоб између интимне личне вере (дакле, саме његове личности) и његове дужности, јавне обавезе. Сукоб ће, међутим, бити избегнут ако човек – нећемо рећи: верује, него – исказује, уобичајеним, „протоколарним“ понашањем своје веровање у божански ауторитет монарха. (А бесмислено је и замишљати монарха без тога ауторитета: без тога ауторитета владар не може бити монарх!)

То филозофско, умно (а заправо обичајно) исказивање веровања у божански ауторитет монарха је једини начин да постане не само монархија, него држава која неће западати у кризе сукоба са друштвом.

„Навика – друга природа“

Таква мора да буде хегелска (метафизичка, умна, „интелектуална“) монархија. Такву је подржава и сва интелектуална елита немачких универзитета. (Адорно упоређује елиту професора са чврстом и непробојном заједницом вишег римокатоличког клера, само што су у протестантизму, после раскида с папством, ту клерикалну заједницу заменили немачки професори филозофије).

Тај „нордијски принцип германских народа“ почива на једном посебном менталитету држављана (тј. поданика). А тај менталитет Хегел описује као „обичајност“ („објективни дух“ обичајности): она је заправо систем навика стечених вежбом, учењем, школовањем под контролом поменуте заједнице професора. Тај систем навика делује у човеку и из човека онако како навике једино и могу да делују: у понашању за које човеку није ни потребна свест (контрола тога понашања), јер је то понашање већ несвесно зато што је увежбано, навикнуто!

Човек, наравно, не може да увежба веру нити да учењем и увежбавањем постане верник. Али може да увежба исказивање вере или уверења; да то исказивање стекне као говорну навикну, навикну говорних телесних органа који се не покорављују нашим осећањима, него пре свега нашој одлуци да делују, да говоре, да вежбају. Вера ту није потребна, јер се обичајност (Хегелов „објективни дух“) ни не ослања на веру. То је Хегел могао да научи још од Игнасија Лојоле, од његових „Духовних вежби“ (тобоже духовних, а заправо телесних, телесно-говорних!). Понашање обичајности је тако увежбано, да је већ непогрешиво, те му више није ни потребна свест (која би контролисала понашање).

Хегел и каже (у параграфу 151, Основне црте филозофије права) да се обичајност и јавља као општи „начин поступања“, као уобичајеност, као навика која је „човекова друга природа“: само у тој „другој природи“, у навизи, може да буде „превазиђен“ (тј. занемарен) морал личног става и да се повуче пред обичајношћу, „вишим обликом духа“.

Ту се, дакле, не ради о духу (о ономе што ми православни увек називамо духом), него о понашању, о којем човек одлучује, па тако одлучује и да га увежбава све дотле док не учини сувишном свест која би то понашање контролисала или дириговала. То је навикно понашање; а оно је аутоматско, рутинско...

И говор може да буде такво понашање: увежбано или навикнуто, рутинско (сваке духовне садржине лишено) „вербално понашање“. Човек који тако говори никад не грешит! Ми их овде знамо као идеологе, политичаре, или естетичаре ликовне или књижевне критичаре; или чак као теологе клерикалце. Они лако усвајају метафизику Хегела...

Одвајање нације од државе

Хегелско и протестантско уједињење није било уједињење у вери него у обожавању националне монархије и божанског ауторитета монарха: празнични карактер и свечаност монархијских обреда (церемонијала и протокола) су интензивније и озбиљније обрађени него сва богослужења у Цркви. Снага вере се ослањала на снагу државе и проистичала је и из снаге државе. Био је ту култ државне моћи, барокни патриотизам. Државна обавеза је (као и држава) била верска. Повреда монарха је била и „повреда вере“.

Зато је демократија могла да напредује и коначно победи само на тај начин што би и нација и национална црква (верска заједница) биле лишене државне власти. Требало је зато одвојити од државе и Цркву и нацију. Како је, међутим, монарх био глава и Цркве и нације, као и државе (остварујући тако „нордијски принцип“), то је одвајање Цркве и нације од државе (и државне обавезе) било могуће само на тај начин да и сама монархија, као живо начело јединства поданика у националном и верском осећању, буде одвојена од државе!

То у први мах изгледа као револуција (тј. укидање традиције), јер традицију – а то значи: континуитет, историју, идентитет заједнице кроз векове – чувају управо нација и црква. Монарх је био глава и једне и друге заједнице. Али је био и глава државе!

Одузето му је само ово треће звање, државно. Монархија више није могла (нити у демократији може) да буде држава. Она сада остаје да буде само нација и црква, тј. да буде институционално појављивање нације и (у протестантизму, никако у Православљу) институционално појављивање цркве. (О Русији ће бити говора касније!)

Лишена власти, монархија остаје само институција части (тј. националне, чак химнично слављене сујете), традиције, историје, нације и, евентуално (у протестаната) цркве. У тим улогама она више нема никакве моћи (или би, у демократији, требало да буде лишена сваке моћи) да силом државних закона врши притисак на грађане и да их приморава на црквено, верско или национално опредељење. Тако је настало оно што се у речнику западне демократије назива грађанином „слободом савести“.

Држава нема више ништа од „милости Божије“, него је искључиво и у потпуности зависна „од воље народа“. Она је лаичка (световна). Ослобођена идеологије (теорије о власти духовне или магијске заједнице) држава је постала чисто правна установа. (Значи: није више национална, ни верска ни идеолошка)...

Крајњи исход одвајања монархије од државе је, дакле, дат у самој појави незаобилазних и нерешених питања:

прво – шта је вера? (као осећање!);

друго – шта је нација? (као осећање и свест историје!);

треће – шта је дух? (за разлику од оног што се у Хегела јавља као „Апсолутни дух“, „објективни дух“ и као предмет феноменологије која приказује тобожњи „развој духа“);

четврто – шта је егзистенција? (као осмишљен живот индивидуе и повремено догађање личности, које је могуће само у трансценденцији, само пред Богом, у религији);

пето – како је могуће да нешто постоји, тј. да постоји као биће у самом себи (ван сваког и пре сваког

односа)? Шта значи бити, постојати?

шесто – како је могућа људска заједница? (кад се зна да држава, као власт закона, и језик, као споразумевање – то нису).

Светска мисија Православља

Пред свим тим питањима су се културе западних демократских нација нашле тек после одвајања монархије од државе. Јер тек тада се човеку пружила и прилика да сагледа саму снагу и животност нације или Цркве; тек тада су оне искрсле као питање и судбина саме човекове личности и његовог идентитета (тј. да се, изван сваког механизма моћи, поистовети са поколењима сународника).

Али на ова питања европска култура неће моћи да одговори без активне помоћи Православља, уколико Православље оживи истовремено кад и свест Европе о кризи!

Она ће чак морати да тражи помоћ од Православља, свесна да је дошло време покајања за оно што је западна монархија, још од времена Карла Великог, учинила на цепању хришћанског света. А да би ту своју улогу Православље у европској и светској цивилизацији могло да одигра, оно се не може појавити пред светом као институција монархије (замена за православну црквену аутокефалију, монарх као „глава Цркве“, институција довољна протестантизму) него само литургијски, као институција Христове Цркве, тј. литургијске заједнице!

А у њој својом духовном снагом делују монаси и црквени сабори, а не краљ и његова интелектуална елита западног типа (свеједно да ли римокатоличког или протестантског).

А сад о још неким значајним склоностима и особинама протестантизма, јер нам – после вековних сукоба овде са папизмом, римокатолицизмом и унијаћењем – предстоји неизбежни сусрет и са протестантизмом и њиховом културом (демократском, дипломатском и верски равнодушном, чак збуњеном).

Тај сусрет ће нам бити и неизбежан и потребан: кад нам Европска заједница допусти да се, после деценија тито-комунистичке власти и неколико година сукоба са Европском економском заједницом,

коначно вратимо у Европу...

Православље и метафизичка традиција Запада

Мало је њих који су склони да Римско право – ту основу свега што је на Западу цивилизација! – сагледају као византијску православну творевину! (Данте је то знао, па је V, VI и VII певање Раја посветио цару и светитељу правде, Јустинијану). У Римском праву је потврђена личност човека појединца: право служи за појаву личности, а не за обожење државе.

Држава је у Римском праву само инструмент заштите права човека. А инструмент не може бити светиња. Зато се Византија не назива „светим римским царством“ (светом државом), него Царством православних Римљана (римских грађана!). Света може да буде само Црква: одвојена од државе, јер је светиња човек, тајна његове личности, а не држава! Карактеристично је, међутим, да Хегел приказује „нордијски принцип“ германског царства као принцип који настаје негацијом („преживеле“) моралности и светиње личности!

Зато није чудо што протестантске монархије (тада још као монархијске државе), током читаве наше историје, бране на Балкану „статус кво“: сматрају да су легитимитет, ред и цивилизација на Балкану зајамчени само чувањем турског царства, против тежњи „нецивилизованих православних народа“ да се ослободе! Протестантске државне монархије су се лако споразумевале са „оријенталном деспотијом“ Османлија, али никад нису показивале разумевање за ослободилачке тежње православних балканских народа.

Па и данас је та традиција жива: чак и у демократији!

Уосталом, протестантске земље не одређују свој однос према другим нацијама (па и нама) по начелима демократије, него по начелима империје, нације и традиције. А демократијом се одређују само унутрашњи односи грађана протестантске земље.

Њихова демократија није за друге!

Преузето са сајта Светосавске омладинске заједнице Архиепископије београдско - карловачке

Са радошћу ћемо примити све Ваше предлоге како „Искра“ може бити боља, текстове које желите да објавите. Адреса електронске поште на коју се можете обратити је:
urednik.iskra@gmail.com

др Димитрије Најдановић

РАВНА ГОРА, ЗАБЛУДЕ И САМОУНИШТЕЊЕ

Књига "Равна Гора" (Београд, 1944) спада међу најпровокативније књиге објављене у периоду немачке окупације Србије у Другом светском рату. Ауторове вишеструко занимљиве студије, објављене анонимно, о Равногорском покрету је еминентни српски мислилац др Димитрије Најдановић. Не желећи да будимо старе ране и поделе, чланак објављујемо како би подсетили да је тоталитарност демократије била нашој мисли лака за прозрети како за време рата, тако и пре и после њега. Баш као што је у тексту предвиђен и крах нацистичког сна о „хиљадугодишњем царству“...

“Равногорска демократија”

Друго наше изненађење је, изгледа нам, веће и теже од првога. После свих великих грехова “равногорског покрета”, као органског продужетка политике рата и ратних несрећа, он нам као велику утеху у великој несрећи нуди за наш будући народни живот – демократију.

То значи да је цео свет, па и наш народ са њим, прошао кроз веденицу уништења да би га стари жрвњеви демократских изанђалих заблуда, лажи и подвала поново млели? То значи да сутра, ако и кад испливамо из овог мора крви, поново имају да нас докопају вампири корупције, друштвене неправде, бездушне експлоатације, пљачке, лоповлука, протекције, политичко-партијског неморала и других многих зала.

То значи да опет партија са свим својим неситим изелиштвом треба да нам јаше државу, да најгори владају најбољима, да суверено загосподаре политика подвале, шићара, “пакла и полића”, да нам туђински капитализам разједе и поједе земљу, да “народни” посланици, тј. народни мучитељи, крвопије и изелице, почну са теревенкама, гозбама, продајом на добош народне имовине разним белосветским експлоататорима, да нерад и блуд буду подигнути на највећу висину.

То значи да поново дођу на владу они који су ову земљу у црно завиле. То значи: све по староме, “демократија”! Но равногорци не знају да се сат може назад вратити, али историја не.

Њихова политичка мудрост и памет не виде да је овај рат велика светска револуција. Стари свет навика, идеја, изанђалих политичких назора неповратно одлази. Одлази неповратно и идол демократија. Та матора грешница, демократија, која је европско друштво својим безбројним пороцима потпуно разгубала, нема више заводљивих чари ни за кога. Њеном је заводништву одзвонило. Њу секу њени властити пороци. Најљући противник је баш њено најомиљеније чедо: рат. Ако је ико до сада у ратном самртничком ропцу издахнуо, то је демократија. И нико за њом неће зажалити осим оних који су од ње живели. Најмање, пак, они који су

за стварне народне слободе. Демократија је значила ропство - ропство економско, ропство социјално, ропство политичко, ропство морално и ропство духовно. Ко је за демократију, тај је за ропство.

Демократија има и друго ванбрачно дете, сем рата, које је све пороке мајчине наследило, али дете отровно, зло, по народ до смртоносности опасно. То је дете комунизам. Ко је за демократију, тај је, хтео не хтео, и за комунизам, комунизам који излази из демократије као зима из јесени.

Демократија је увек имала један мали број корисника, а све остало је било робље. Тај мали број корисника уздише за демократијом – за старим, “златним добом” недоговорности, ждраћа, пљачке, самовоље и насилништва. Но, народ је не жели. То равногорци треба и мора да знају ако су политичари. Можда је све спорно, можда је све пропаганда, можда је све “петоколонташтво”, али ова наша тврдња несумњиво није: тешко је у овоме народу свећом наћи човека који би, после свих искустава, био за повратак старога у облику демократије.

Све, све, али овај је народ сит, пресит демократије у свим њеним издањима и редакцијама, а нарочито у југословенском издању и редакцији.

Наш народ жели предану и истинску службу, правду и љубав, право вођство и истинско старање, право рада и награде, стварно стечене слободе, сразмеру између права и дужности, првенство најбољих, и многошто друго за здрав и напредан живот. А “равногорски покрет” му нуди демократију. Нуди му хаос, глад, неправду, владавину најгорих, превару, пропаст. Доста му је тога било!

“Равногорски покрет” позива се на “демократску традицију”, а не изводи закључак да је наш потпуни слом – морални, културни, економски, социјални и државни – завршни беочуг у ланцу те “демократске традиције”.

Ко је од великана био демократа? Да нису Карађорђе, Милош, Његош, устанички прваци, Краљ Петар Ослободилац? Нипошто, они су били народни вођи и домаћини у народном смислу и значењу речи. Који је велики народни покрет и велико народно дело демократског порекла и карактера? Да нису ослободилачки ратови, четништво, трајни, хијерархијски, на строгом моралу засновани културни и социјални поредак предратне Србије? Нипошто. Они су били природни и политички изрази стваралачког импулса који се нагомилао кроз пет векова робовања и кроз најодабраније ликове избио и остварио се када му је време за то дошло. Није то са запада увежена, ненародна и противнародна “демократска традиција”, већ самоникла и самосвојна народна снага.

Равногорска резолуција и сама говори о “лажној игри са двадесетогодишњом демократијом”, а не види

да је та лажна игра била сама самцата демократија. Лажна игра – то је биће суштина деморкатије, то је она сама у свом постојању.

Та лажна игра дуже је трајала у нашој отаџбини од “двадесет година”. Јер је двадесет година ипак мало било да поједе главу овога народа. Та лажна игра демократије постоји ево већ сто педесет година у Европи и тек је сад на прагу да поједе главу и европском човеку. Тим главоједом човечанства инспирише се и одушевљава “равногорски покрет”, том лажном ужасном и смртоносном игром пренетом са западног плочника на велику несрећу овога народа.

Нема више демократије! Већ је сада нема! Нема је више ни у “западним демократијама”. Тај политички систем који је гушио човечанство деценијама хитно се угушује, ликвидира. Он се одбацује као стара изношена и окраћала хаљина. Човек живи, напредује, мења се. Није вечито исти. Сходно се мењају политички системи. Узалуд сви снови свих политичких система о “хиљадугодишњем царству”. То је утопија. Утопије се могу држати још у време мира. Онда човек има снаге да по коју заблуду прими као духовни луксуз и разоноду. Рат не трпи заблуде и утваре. Он је сувише озбиљан да би се предавао фикцијама.

Фикције демократије, начело механичког колектива, одувана је крвавим вихором рата. Рат је њен глогов колац. Једини су још “равногорци” који желе и мисле да је повампири. Али овом народу вампир демократије није више, ни у каквом облику, потребан. Но изгледа да “равногорци” мисле на нешто друго кад говоре о демократији. Тачка ђ) резолуције обећава златна брда сваком грађанину Југославије. Обећава оно што су све демократије свих земаља у сва времена обећавале (“културни успон”, “материјалну добробит”, чак и “сигурност од свих(!) врста незгода у животу”). А то је идила и поезија, машта и мит лажних игара у свим демократским летцима и другим облицима изражавања демократске демагогије.

То се методом и принципима демократије никада не може остварити – то “равногорци” добро знају. Али они, вероватно, из политичко – техничких разлога не смеју да напусте фетиш демократије и да потраже друго име за неке нове своје неодређене наде. Ово им је једино “извињење” које, узгред буду речено, демократија само у пропагандне сврхе дозвољава и одобрава. А ако се и овде варамо, утолико теже по “равногорце”!

Тако нам, дакле, равногорска резолуција нуди – демократију. На велико наше изненађење! Јер ми смо мислили да ће се равногорски “оци” и “ослободиоци” после ове наше тешке катастрофе без брвна у оку и крвљу народа окупаним видом дубље загледати у политичку трагедију српског народа. Целокупно им је искуство у страдањима диктовало да из својих политичких прорачуна и размишљања избаце потпуно и одлучно све туђинске политичке шеме (демократску, фашистичку и комунистичку), па да потраже и нађу један политички систем који би одговарао духовним, моралним, историјским,

државним и социјално – економским интересима српског народа.

Дакле, један потпуно народни политички систем, саобразан народној индивидуалности српства, далеко од свих страних калупа. Онда бисмо сви са дивљењем и захвалношћу поздравили “равногорски” конгрес. Овако смо разочарани.

Равногорски политичари немају довољно снаге за оригиналну политичку мисао. Они се, без предомишљења, уопчавају у англоамерички политички стил живота превиђајући или намерно пренебрежући огромну, непремостиву разлику између свестрано различитих структура српске нације и англоамериканске заједнице.

Неполитичност овог геста вапије до Бога. Он се једва може примити и као политички виц или политички трик. У сваком је случају доказ да “Равногорство” нема зрелих политичара. И доказ да је “равногорство”, посматрано са народно – политичког становишта, потпуно кривогорство.

Али, то на велику жалост нашу није само његова штета. То је општа народна несрећа!

Морамо да подвучемо катастрофални закључак: “Равногорци” нису добри политичари.

Да су политичари не би се потуцали од немила до недрага, тражећи политички кров над главом, не би, као сад у резолуцији, вапили за милост лондонске чивутарије, не би клали и убијали оне на које их све на братску сарадњу упућује, не би у намученој нацији стварали “брачни троугао” тј. три фронта, не би упадали, срљали од почетка свог “политичког” рада из једне грешке у другу, не би њихова одисеја лутања била и одисеја нашега народа итд. Не би им ни овај конгрес са њиховом скроз противречном резолуцијом био потребан...

*Димитрије Најдановић је један од наших светионика. Ко не зна ко је Димитрије Најдановић, цаба му и уредничка напомена и „Искра“ – Д.С.

Позивамо Вас да добровољним прилогом помогнете редовно излагање „Искре“ и њен нови живот. Прималац је Друштво за унапређење задружне мисли, Мирослава Антића 12, Нови Сад. Са територије Републике Србије, динарски рачун код Банке Интеза: 160-00000044105 – 35.

ЗА ИНОСТРАНСТВО

Уплате у еврима: Beneficiary:/RS35160005400001390398, DRUŠTVO ZA UNAPREĐENJE ZADRUŽNE MISLI, MIROSLAVA ANTIĆA 12, NOVI SAD, REPUBLIC OF SERBIA Account with institution: DBDBRSBG, BANCA INTESA AD, BEOGRAD, MILENTIJA POPOVIĆA 7B, BEOGRAD, REPUBLIKA SRBIJA

Уплате у доларима: Beneficiary:/RS35160005400001390398, DRUŠTVO ZA UNAPREĐENJE ZADRUŽNE MISLI, MIROSLAVA ANTIĆA 12, NOVI SAD, REPUBLIC OF SERBIA Account with institution: DBDBRSBG, BANCA INTESA AD, BEOGRAD, MILENTIJA POPOVIĆA 7B, BEOGRAD, REPUBLIKA SRBIJA

СТРАДАЊЕ ЋЕ НАПУНИТИ ЗЕМЉУ

Нити је било нити ће бити тренутка у историји када човек неће постављати питање које поставља од почетка: Зашто Бог допушта да невини страдају? Да ли у томе има смисла? Како се може спојити вера у свејаког Бога који воли и таква вапијућа неправедност? Примера невиног страдања има на претек. Један од њих је и страдање Светог архиђакона Стефана. А колико је таквих незабележених и само Господу познатих страдања?

Када сусрећемо људе који су доживели страшну трагедију, тешко је говорити о страдању. Да сада гледам у очи мајци која је изгубила чедо, мужу коме је погинула жена, сину који је остао без мајке, не бих знао шта да кажем... Иако сам слично доживео и разумем колико је тешко. Жена и троје новорођених унука ми се упокојило. Уместо у боји, свет постаје црно-бели. Када поред ближњег проживљавамо искуство умирања, храна губи свој укус. Желели бисмо да не буде страдања, да сви живе срећно, весело, радосно, да нико не болује од рака, мултипле склерозе, да људи не страдају у саобраћајним или авионским несрећама. Ипак, страдање никог је заобишло. Оно је присутно у животу. Како да се односимо према томе?

Недавно ми је дошао један човек. Велики верник и јако добра особа. Пожалио се како не може више да се моли, нити да улази у храм. Његова прича је страшна. Имао је познаницу, девојку од двадесет година. Знали су се од детињства. Та девојка је дуго патила од депресије, била је психички тешко болесна. Она и мајка нису биле крштене, нити у вери. Одједном је девојка пропала. Дуго нису могли да је пронађу. Успели су преко телефона да лоцирају да је отишла у шуму, где су биле литице са којих се у време лета, помоћу канапа, могло скакати. Таква атракција. Док је трајала потрага, мој пријатељ се ватрено молио. Чинило му се да га Бог чује и да ће она сигурно остати жива. Лично ју је пронашао. Била је мртва. Девојка је извршила самоубиство, скочивши са литице. Било је страшно. Пријатељ није могао да прихвати да је Бог допустио да девојка умре. Јасно је да свет није савршен. Али, како је свемоћан Бог, који је створио овај свет, могао дозволити тако нешто? И како можемо веровати у Бога, када се такве ствари дешавају на земљи?

Наравно, лакше је умрети за узвишену идеју, можда радосније умрети у име љубави. Човек може спокојно поћи у смрт када је починио страшан злочин и свестан да је казна заслужена. Дешава се да злочинци сами траже казну. У житијима светих постоји прича о једном разбојнику који је убио много људи, међу њима и много деце. У то време се

дешавало да се разбојници крију по манастирима од закона правде. Монаси су живели одвојено и носили посебне одежде у које се могло обући. Тај разбојник је отишао у манастир и монаси су га прихватили. У почетку их је лагао, али се временом покајао и добио опроштај од Бога. Сваки грешник добија опроштај од Бога, ако се искрено каје за своје грехе (међу светима постоји и један који је убио 400 људи). Када је добио опроштај, решио је да се преда властима и казна је била извршена. Нико га није гањао из манастира, нико није тражио да се преда. Свештеник коме се исповедио, није смео да га разоткрије, јер би нарушио тајну исповести. Тај разбојник је, прилазећи Чаша, видео једног од убијених младенаца, што га је страшно мучило. Пробуђена савест му није давала мира да живи. Желео је да прими казну.

Ако човек зна да трпи због својих грехова, онда он то страдање прихвата. Благоразумни разбојник, који је био разапет са Христом је рекао: примамо заслужено за грехе наше. Недавно сам прочитао причу о једној жени, која је узела на себе грех свог сина. Муж се много иживљавао над њом и одрасли син, не издржавши, убио га је. Та жена је преузела кривицу на себе и отишла у затвор уместо сина. Говорила је осталим затвореницама: „Знам због чега сам овде, и сваког дана се радујем, што служим рок за сина, док је он на слободи“. Тако бива, када човек зна за шта страда. Али ако не зна?

Треба да схватимо, драги моји, да, када је створен овај свет, у њему није било страдања. Бог није створио страдање. Како се оно појавило? Неки кажу: „Бог је знао да ће Адам сагрешити. Зашто није створио Адама тако, да овај не сагрешити?“ Одговор је прост: Бог нас је створио слободне. Нисмо попут машина испрограмирани на добро. Сами одлучујемо где да идемо, шта да радимо, како да поступимо, како да живимо. Можемо чак и да одлучујемо да ли да верујемо у Бога или не. Таква величанствена слобода нам је дата. Бог постоји, а неки људи су апсолутно убеђени да Га нема.

Почетак страдања, почетак греха се састоји управо у томе да човек у својој слободи може да бира пут зла. Животиње, птице имају релативну слободу, али не бирају између добра и зла. Вука можемо упуцати због тога што је отео овце, медведа-људождера можемо убити, али их не можемо стрпати у затвор и дати им казнени рок за то што су починили. Они не знају шта чине. А човек зна.

Али, зашто ми страдамо због тога што је Адам погрешно употребио слободу која му је дата од Бога? Нисмо ми јели са дрвета познања добра и зла? Мада су неки, вероватно, већ пробали... Новорођенчад

сигурно нису. Зашто се онда рађају деца са срчаним патологијама, са аномалијама неспојивим са животом? Зар су деца крива?

Бог нас је створио као један организам. Грех или светост једног, одражавају се на све остале. Чини се да смо одвојени једни од других пространством, да имамо различити интелект, различите физиономије, боју коже, страсти. Заправо је човечанство јединствени организам, који је Бог створио према Свом лику — лику Свете Тројице, јединосушне у Љубави. То јест, сви смо ми личности једне људске природе и тесно смо повезани. Сви смо род, браћа и сестре смо. И они који су живели, и који ће живети, и који сада живе на земљи — сви смо једно. Зато, оно што је деструктивно у једном, утиче и на друге. Пошто је Адам наш заједнички праотац, његов поступак се, попут неке генетске болести, преноси са колена на колена, из поколења у поколење.

Онда можемо рећи: „А зашто Бог, на крају крајева, не заведе ред? Он зна ко више греша, а ко мање. Међу нама, могуће, има и будућих разбојника који ће починити тешке злочине. Тако се може десити да их је боље одмах ликвидирати, да не сметају другима?“ Ми то не знамо, али Бог зна. Зашто Он допушта тим људима да живе?

Ради се о томе да живимо у времену које представља пут у Вечност. Живот који сада живимо, није прави живот, онај за који нас је Бог створио. У свету у коме се налазимо, ми смо изгнани из раја после пада у грех. Наше пребивање овде је привремено. То није место, где можемо удобно да се сместимо, купимо леп намештај, викендицу, ауто, нађемо изузетну жену или мужа, скућимо заувек и користимо сва та блага.

Живот је пут, где не смемо скупљати много ствари. То је пут који ће се једном завршити. Бог чека крај историје да подвуче црту. Јер, ако сад почне да утврђује ко је у праву, а ко није, бојим се да неће на добро изаћи. Свако од нас има грехове, ни ја нисам свет човек. Ако је неко свештеник, или иде у цркву, не значи да је светац, како неки мисле. Да би се извршио суд, треба завршити са светом, зауставити време и испитати сваког ко је живео и ко још живи. То ће се свакако догодити, али Бог чека, када ће се покајати и они који још увек нису свесни својих грехова.

Неки чак мисле да је Бог навио одређени сат који нам откуцава, а Он одозго посматра и не меша се. Међутим, како Он трпи толико зло? Зашто се не меша? Сувише суров Бог, рекли бисте. Где Он гледа? Где је Он? Ту долазимо до најважнијег.

Један мудри свештеник је, када су га упитали где је Бог, једноставно одговорио: Бог је на Крсту. Бог се спушта на земљу, постаје човек и живи људски живот са свим тешкоћама, примивши на себе чак и последице првородног греха, иако је чистији и безгрешнији од новорођенчета. Читали сте „Идиота“ Достојевског? То је био покушај да се прикаже лик светог човека у нашем грешном свету. Чиме се

завршио? Херој је једноставно полудео.

Када је Господ био на земљи, Он се тако умарао да је спавао на кормилу брода који је буквално тонуо у таласима. Пре него што је узео на Себе грехе света, пред страдањем на крсту, Господ се тако ватрено молио у Гетсиманском врту, да му је зној био попут капи крви.

Примио је на себе страшну, мученичку смрт. Доживео многа понижења. Народ који је исцељивао — а ни један човек није одлазио од Њега без излечења — викали су: „Распни Га, распни!“ Ти људи су Га могли ослободити, али су ослободили разбојника.

Смрт на крсту је језива смрт, мученичка. Када човека прикуцавају ексерима за крст, принуђен је да се ослања на ране на рукама и ногама. Разапети човек умире од гушења. То је страшна тортура, ужасно мучење. Правили су овакав експеримент: људи су дуго стајали, са подигнутим рукама у вис — почињали су да се губе дах јер се грудни кош подизао. Код крста је стајала гомила људи која се смејала и викала: „Спаси сам себе ако си Бог“. Како је познато према савременим истраживањима плаштанице, Христа су бичевали страшним бичевима са оловним шиљцима који су драли кожу. На плаштаници се виде трагови тих бичева на Његовим леђима.

Толико је био ишибан да није Сам могао да носи крст. Помогао Му је Симон Киринајски. Када је Он носио горњу греду, за коју су Му биле везане руке, и када се изнемогао спотицао по путу на Голготу — Он је падао лицем у прашину. Зрна прашине су пронађена на плаштаници. На Његову главу су ставили оштри. Трње се заривало у кожу и потоци крви су текли по Његовом лицу.

Физичко страдање је било појачано моралним, духовним страдањем, нама недостижним — Он је на Крсту изговорио фразу која ме увек доведе у стање унутрашње узрујаности. На крсту се Бог-Син обраћа Богу-Оцу: „Боже мој, Боже мој, зашто си ме оставио?“

Нешто слично је доживео и мој пријатељ који мисли да је Бог оставио ту девојку. Тешко, неиздржљиво страдање. Бог га је сам доживео. То страдање и јесте оно што је Бог учинио како би се победило зло, уништила патња. Ево га пут избављења од мука. Страдање се исцељује страдањем. Смрт се побеђује смрћу. Умирући на крсту, трпећи патњу, Он је уништио снагу патње. Сада свако, ко је у муци, може се обратити Христу, бити са Њим и добити од Њега помоћ. Таква помоћ долази. Зато сада страдање није оне јачине које је било до доласка Христа. Сада има смисао. Свако ко трпи приноси себе као жртву и страда са Христом.

Када наилазимо на неправедност, старост, смрт, можемо се молитвом обратити Христу, подсетити се Његових страдања за нас. Помоћ ће доћи, можда не истог тренутка. Не значи да ће страдање моментално бити готово. Бог га је допустио да нас очисти од греха. Наша душа, оскрнављена грехом се никако другачије

не може очистити. Како је немогуће без четке очисти окорелу прљавштину, тако и страдање чисти окорелу прљавштину греха у души. Оно за нас има очишћујући смисао, чини човека савршеним. Јер када човек страда, он показује своју љубав. То је још један смисао страдања.

Завршићу причом из једне књиге која открива тајну страдања. То је књига Јова: у њој се говори о томе како је на земљи живео један богати праведник, са седморо деце. Звао се Јов. Ђаво је рекао Богу: „Јов Те воли, јер има све. Одузми му богатство, и видећемо да ли ће Те волети.“ Ето, Јову се све руши, гину му деца. Жена узвикује: „Учини хулу на Бога!“ Јов јој одговара: „Бог је дао, Бог ће и узети“. Потом се тешко разболео. Жена говори: „Учини хулу на Бога и умри“. Узвраћа: „Треба примати од Бога и добро и лоше“. Пријатељи се обраћају Јову: „То ти је за све грехове, покај се и проћи ће.“ Али, Јов није имао грехова. Прихватио је своју судбину, своје страдање и на крају му се Бог јавио и открио тајну. Тајна примирења са

Богом се открива човеку на недокучив начин.

Не смемо се смиравати са злом. Треба да се трудимо да у свету буде мање страдања. Не смемо се повлачити у страну, морамо помагати људима. Имамо младе људе, добровољце који желе да помажу у оближњој дечијој болници. Ту су смештена деца из домова, коју нико не обилази. Добровољци их посећују сваког дана, играју се са њима, узимају их у руке, брину се.

Ако се човек не слаже са тим да постоји патња у свету, он треба да се труди да је буде мање, и да више буде љубави. Треба не само размишљати, већ се трудити, молити и са саосећајношћу помагати другима да се умножи љубав у свету. У том делању и у молитви Христу, распетом и васкрслем се и открива тајна страдања.

Извор: pravoslavie.ru

Гијом Фај

АРХЕОФУТУРИЗАМ

Гијом Фај је један од водећих мислилаца нове политичке философије европске деснице. Значајан због дела као што су „Зашто се боримо: Манифест европског отпора“ (2011) и „Колонизација Европе“ (2016). У овом броју „Искре“ објављујемо ексклузивно увод у његову књигу „Археофутуризам: Европски поглед на постапокалиптично доба“ (2010) као илустрацију лутања десне мисли у Европи пред неминовним крахом демократије и, чини нам се, њеног неминовног повратка живој снази извора која се огледа у православној цивилизацији византијског профила

Основну нит ове књиге чине три логички повезане тезе.

Прва тврди да је садашња цивилизација, производ модерности и егалитаризма, досегла свој коначни врхунац и да јој као резултат конвергенције катастрофа прети скоро глобална катаклизма. Многе цивилизације су ишчезле у прошлости, али то су биле несреће које су погађале само одређене делове земаљске кугле, а не целокупно човечанство. Данас, по први пут у историји, светска цивилизација – глобално простирање Западне цивилизације – је угрожена сустижућим правцима катастрофе произведене имплементацијом њених идеолошких планова. Драматична ланчана реакција догађаја креће се ка тачки без повратка која по мојој процени може да се догоди током раног ХХИ века, негде између 2010. и 2020. године. То ће увући свет какав познајемо у хаос и проузроковати један истински културни земљотрес. Те ‘линије катастрофе’ тичу се

животне средине, демографије, економије, религије, епидемије и геополитике.

Садашња цивилизација неће истрајати у томе. Њени темељи се косе са реалношћу. Она се не судара толико са идеолошким контрадикцијама – које се увек могу превазићи – већ, по први пут, са физичким зидом. Стара вера у чуда егалитаризма и философије прогреса – која сугерише да је могуће имати ‘и јаре и паре’ – сада се ближи крају. Та бајковита идеологија довела је до све неуверљивијег света илузија.

Друга теза: индивидуалистичка и егалитарна идеологија модерног света није више погодна у све већем броју сфера које се помаљају у нашој цивилизацији. Да бисмо се суочили са будућношћу, биће све неопходније усвајање једног архајског начина размишљања, који је такорећи пред-модерни, не-егалитарни и не-хуманистички начин – онај који је способан за обнову вредности наших предака односно ‘уређених друштава’. Већ сада напредак у технологији и науци, нарочито у биологији и информатици, више не може да се савлада модерним хуманистичким вредностима и начинима размишљања; већ сада геополитички и друштвени догађаји указују на жестока и насилна избијања проблема који се тичу религије, етике, производње хране и епијемиије. Неопходно је вратити се основним питањима. Стога указујем на нову идеју: археофутуризам. Та идеја ће нам омогућити да начинимо раскид са старомодном философијом о прогресу али и са егалитарним, хуманистичким и индивидуалистичким догмама савремености, које

нису прикладне за нашу потребу да размишљамо о будућности и преживљавању гвозденог доба које је на помолу.

Трећа централна теза: већ сада би требало да смо у позицији да замислимо последице тог хаоса, односно пост-апокалиптичног света, судећи према принципима археофутуризма, а који су радикално другачији од оних које је поставила егалитарна савременост. Ова књига пружа њихов преглед. Бесмислено је покушати и започети реформе инспирисане провизорном мудрошћу и рационалношћу: човек једноставно није способан за тако нешто. Он реагује једино када се нађе сатеран уза зид, дакле у крајњој опасности. Оно што ћу овде понудити биће једна врста менталног тренинга за пост-апокалиптични свет.

***

Термин 'конзервативна револуција', који се често користи да опише наш ток мисли, није довољан. Реч 'конзервативан' има демобилишуће, анти-динамичне и пре свега застареле конотације. Данас се не ради о томе да ли да се 'сачува' садашњост или да се врати скоро прошлост која није успела, већ о томе да нам се врате наши архајски корени који су нам некада припадали, и који су, да тако кажем, најприкладнији победоносном животу. Један пример, међу осталима, те инклузивне логике: синтетисати технолошку науку са архаизмом – измирити Еволу и Маринетија, Фауста и Тежаке.

Контроверза међу 'традиционалистима' и 'модернистима' постала је јалова. Не би требало да се сврставамо ни у једне ни у друге, већ да будемо археофутуристи. Традиције постоје да би се прочишћавале, прегледале и одабирале: јер многе су у прошлости бивале заражене вирусима који су се данас премножили. А када је у питању модерност, она вероватно више нема своју будућност.

Свет будућности биће управо онакав каквим су га предвидели Ниче и велики али неправедно – или можда праведно – изигнорисани философ Рејмонд Рује.

У овој књизи, желим такође да позитивно дефинишем те флексибилне и пре свега неутралне концепте 'пост-модерности' и 'анти-егалитаризма' конструишући један нови термин који описује идеологију која тек треба да се развије: виталистички конструктивизам.

'Конвергенција катастрофа', 'археофутуризам', 'виталистички конструктивизам': увек сам се трудио да пронађем неке нове концепте јер ћемо једино кроз идеолошку иновацију да избегнемо ригидне и застареле доктрине у једном свету који се убрзано мења и где се опасности непрестано развијају из једног облика у други.

Указујем на некакве путеве, не формулишем догме; мој циљ није да доказујем своје тезе (које припадају

ономе што је Сократ називао доксом – 'мишљењем' које је отворено за расправу), већ да покренем дебату о круцијалним проблемима, и то на такав начин да се пробије у идеолошку безначајност, слепило и сиромаштво које је систем свесно створио не би ли скренуо пажњу народа и тако прикрио сопствени неуспех. У друштву које сматра све оригиналне идеје субверзивним, које тежи да обесхрабри идеолошку имагинацију, и које жели да уклони мисао у корист спектакла, основни циљ мора бити буђење свести људи, покретање трауматичних проблема и пуштање идеолшких електрошокова: шокантних идеја.

***

Нисам желео да напишем један традиционални есеј, издељен према поглављима и са каквом кабастом структуром, те сам зато одабрао летимичан преглед са основним цртама, просветљавајући их на појединим местима, не би ли књига била што лакша за читање. Уосталом, не ограничавам стриктно своју дискусију на њену централну тему, већ покушавам да је повежем са сродним питањима какво је на пример тренутна демографска колонизација Европе од стране афро-азијских народа, а која се лицемерно назива 'имиграцијом'. Пред крај књиге читалац ће пронаћи футуристичку политичку приповетку која ће га увући у археофутуристички пост-апокалиптични свет, у годину 2073, у срце 'Евросибирске федерације'.

***

Сада када се прави проблеми налазе поново у центру пажње, требало би да раскрстимо са меким идејама. Некима ће се многе од мојих сугестија учинити идеолошки делинквентним у контексту владајуће идеологије и псеудо-девичанских песмица њених лицемерних предводника. Али, оне су управо такве.

Можете се запитати због чега нисам објавио ниједан идеолошки текст за тринаест година због чега сам тек сада покренуо своју битку са идејама. То је претежно због тога што сам, проводећи доста времена 'са непријатељем', схватио многе ствари и што сам био способан да обновим и прилагодим своју позицију. Да бисте се радикално супротстави-ли једном одређеном друштвеном моделу, неопходно је да га добро познајете, изнутра. Одувек је било веома занимљиво стајати у срцу непријатељског војног механизма, дакле бити у свету, а не изван њега: 'тактика кобре'.

Чак штавише, све већи улози и све снажнија гравитација знакова који су наговештавали предстојеће катастрофе навели су ме да се вратим на бојно поље и поново заузмем позиције које сам својевремено усвојио, када сам био активан у Nouvelle Droit, како бих потражио прикладније путеве према овом 'посебном случају' (Карл Шмитов Ernstfall) са којим се тренутно суочавамо. Несумњиво, ти нови путеви којима би требало да кренемо су далеко радикалнији од оних које см промовисао

пре тринаест година – ‘радикални’ у смислу ‘фундаментални’ а не ‘екстремистички’.

Нашем току мисли се нуди једна реална историјска шанса, јер: прво, чињенице доказују да смо у праву; друго, глобални систем који је утврдио наш идеолошки непријатељ само што није ударио у зид реалности и пао у амбис, како у Француској тако и у целом свету; и треће, владајућа идеологија нема ништа ново да понуди – никакво решење – осим уколико не противречи сама себи. Њен једини одговор састоји се од привида и изговора, у покушају да натера људе да забораве и да им преусмери пажњу: оно што је Ги Дебор описао као стратегију ‘спектакла’ у време док је све ово добијало на снази. Уместо тога, данас, упркос чињеници што смо софистициранији хиљаду пута, та стратегија запиње и подрхтава попут мотора с празним резервоаром. Суочавамо се са заглашујућом идеолошком тишином, створеном изанђалим, смекшаним вредностима и недостатком убеђености у сопствена уверења. Нити доказани интелектуалци имају било какву интелектуалну ‘вијагру’ која би их стимулисала. То је критична комбинација околности коју би требало да шчепамо за косу.

***

Морамо поново да уздигнемо идеју о револуцији, становишту које су шарлатани левице изневерили и већ више од два века погрешно тумачили. Својевремено је дневна новина Цомбат употребила добар слоган ‘од отпора до револуције’. Не ради се о једноставном одупирању деструкцији која се одиграва пред нашим очима и шири запањујућом снагом, већ о осмишљавању ‘онога што долази после система’, на основу светоназора (и идеологија и доктрина које из њега произилазе и које би било вредно описати) који је у суштини револуционаран: светоназора који чини радикалан раскид са савременим вредностима и моралом, како би обучавао људски дух за свет будућности и чинио активне мањине спремним да искусе тај раскид и непристрасно усвоје једну археофутуристичку етику.

Наш ток мисли, у ширем смислу, мора се нужно ујединити на једном европском нивоу, игноришући притом провинцијске расправе и ускогруде доктрине, и то на такав начин као да граби прилику која му се пружа: стицање монопола над алтернативном мишљу – бунтовничком мишљу. Извучимо корист из садашње глобалне кризе и уобличио предлоге који би могли да побуде свест младим људима.

Требало би да се клонимо освртања у прошлост односно уназађивања и да се фокусирамо на рестаурацију и реакцију, јер су управо последњих пар векова ти који су нам пренели богиње које нас сада изједају. Дакле, ово је питање повратка архајским и праотачким вредностима, док се истовремено осмишља будућност као нешто више од пуке екстензије садашњости. Футуризам про-

тизма. Архаизам против везивања за прошлост. Модерност није успела, урушава се, а њени следбеници су они који су истински реакционари.

***

Стојимо лицем у лице са варварима. Непријатељ више није изван, већ унутар зидина града, а владајућа идеологија, парализована, није способна да га уочи. Она замуцкује, скрхана својим сопственим разоружањем, и предаје се: то је тренутак да се преузму узде. Садашње друштво је саучесник злу које га прождире. Из тог разлога, уколико се идеје нашег тока мисли покажу као ефективна алтернатива, хор привидних девица ће управо њега оптужити за две демонске анатеме: субверзију и побуну. Зашто да не?

Требало би то да очекујемо. Требало би да се упустимо у битку без примедби на цензуру и прогон, и без ишчуђавања уколико владајућа идеологија изневери сопствене принципе којима се бори против свог апсолутног непријатеља.

У односу на систем, а нарочито на интелектуалну левицу – његовог највернијег пса чувара – наш ток мисли и са њим повезане политичке силе сада се налазе у једној поприлично сличној ситуацији у којој су селевичари и анархисти налазили маја 1968. године у односу на естаблишмент. Премда, ипак постоје неке значајне разлике: са једне стране, радикална левица и анархисти су тада предводили борбу за ојачавање радника, једну уназађујућу, симболичну битку са нереалним улозима; са друге, они традиционалнији левичари и десничарска владајућа сила су тада заправо делили исту егалитарну идеологију, док су се сукобљавали око тога како и до које мере би то требало да буде примењена. Што се тиче екстремне левице данас, као што ћемо видети, она служи да убрза званичну идеологију у пракси, док скрива улогу коју игра кроз псеудо-неслагања: заправо, она ни на који начин не доводи у питање доминантни глобални модел цивилизације или економије.

***

Баш насупрот, ситуација у којој се наше снаге налазе у односу на систем слична је оној која је постојала током тридесетих: никакав договор није могућ (осим на страни потенцијалних издајника парламентарне деснице, која сачињава пре свега један значајни део владајуће класе): једина стратегија је општи рат. Усвајањем једног револуционарног становишта које за циљ има рушење цивилизације, морамо бити спремни да се суочимо са тоталним ратом – са борбом без милости. Очито, непријатељ ће гледати како да нас се реши на све могуће начине, баш као што ћемо ми морати да будемо потпуно сигурни да ће његов повратак на политичку сцену бити потпуно неизводив.

Као што Хелдерлинов чувени стих каже, ‘Ово је тај поноћни час света’. А када се сунце буде поново појавило, јутро ће припадати нама. Ђорђо Локи је

Онај који би рекао да политика, по правилу, нема везе са честитошћу и после тога мирно спава нека зна да је најнебрижљивији домаћин и најбездушнији отац који се може замислити.

Искра

ЉУДИ ТРАЖЕ СЛОБОДУ, А СЛОБОДА ЉУДЕ

Народ је осећањем, навикама, изрекама, везан за закон... Наш је закон врло кратак, али зато врло велики. Он има само три принципа: домаћинство, чојство и јунаштво. То је закон нашег народа!

такође веома слично говорио о томе: живимо у интеррегнум-у између колапса система и стварања новог метаморфног универзума.

Постоји једна тренутна потреба за развојем светоназора који би могао да послужи као заједнички чинилац за наш ток мисли на једном европском нивоу, и који нам у нужним ситуацијама може помоћи да савладамо мање сукобе проузроковане неслагањима у доктрини или ставу. Појам археофутуризма свакако може томе допринети. Као што је Ниче већ прорекао, 'Човек будућности је онај коме ће остати најдуже памћење.'

***

Јасно је да остајем привржен општем значењу појма 'национализма', који је међутим у свом европском, континенталном контексту схваћен као опречан оном француском којег смо наследили од скептичне философије Револуције. Бити националиста данас значи приписати тај концепт његовом оригиналном етимолошком значењу, односно 'бранити домаће припаднике становништва'. То повлачи са собом раскид са оном традиционалном идејом о нацији и држављанству коју смо наследили од егалитарне философије Доба просвећености. Бити националиста данас значи прихватити становиште о 'европском народу', које постоји и које је угрожено, али које још увек није политички организовано за своју самоодбрану. Могуће је бити 'патриота', односно неко ко је везан за своју супконтиненталну отаџбину, а да се притом не заборави да је она један органски и витални део сународника чија се природна и историјска територија – чије се тврђаве, рекао бих – протеже од Бреста па све до Беринговог мореуза.

Истина је да се за тај облик данашње Европе, ту 'ствар', треба борити. Међутим, та историјска тенденција европских народа да се уједине упркос свим недаћама мора се бранити до самог краја. Неки од мојих ставова у овој књизи, везаних за естаблишмент Сједињених Европских Држава или Евросибирске

федерације, могу шокирати извесне људе. Али да не буде забуне: ја нисам поборник бескичмене Европе из Амстердамског уговора, нити сам један од непријатеља Француске. Дакле, поновићу још једном да су путеви оно на шта указујем овде: оружја за покретање дебате и покушаји да се укаже на неке 'вредносне смернице' – никако не нудим једну затворену доктрину.

Европској омладини – оној изворној – су потребне идеје помоћу којих ће се суочити са непосредном опасношћу, а не видео-центрична банчења или хуманитарна цмиздрења у атмосфери једне софистициране цензуре и репресије. 'Митерановска генерација' је мртва, однео ју је враг и паралисао неуспех. Сада је тренутак за дисидентску генерацију да се уздигне. На њој је да замисли незамисливо.

***

Ако жели да преживи, наш народ – био он у Тулузу, Рену, Милану, Прагу, Минхену, Антверпену или Москви – се мора се преобразити и прихватити 'праотачку снагу'. У супротном, као што се већ дешава, бићемо потопљени виталнијим, млађим и мање добронамерним народима који су у уортачени са делинквентном буржоазијом и који ће – шта год да учине – бити збрисани са таласом којег су тако безумно и проузроковали.

Усудимо се да замислимо незамисливо. Усудимо се да истражимо и наставимо стазом коју је утабао један бунтовник и визионар: извесни Фридрих Ниче. Од отпора до револуције, од револуције до препорода.

Извод из књиге уступљен љубазношћу издавача за Србију - „Укронија“, Београд

„ИСКРА”

СЛОБОДНИ ОТАЏБИНСКИ ЛИСТ

Главни и одговорни уредник:

Давор Сантрач

Издаје:

Друштво за унапређење задружне мисли

Мирослава Антића 12, Нови Сад

Рукописи се не враћају. Чланци објављени са

иницијалима или пуним

именом аутора, не представљају обавезно мишљење редакције.

„Искра” излази сваког 10. у месецу.

Штампа: Artprint media doo, Нови Сад

НАПОМЕНА: „ИСКРА” NASTAVLJA SA REDOVNIM IZLAŽENJEM, A NJENO UREDNIŠTVO NALAZI SE U NOVOM SADU, SRBIJA

ПАЖЊА ОНИМА КОЈИ ЖЕЛЕ ДА ПРАТЕ ПИСАЊЕ „ИСКРЕ”

Они који желе да прате писање „Искре”, а исту не примају штапану, могу наћи сваки њен број, почев од јануара 2002. до данас, као и другу сродну литературу — читати их или 'преузети' (download) — на сајту „Ново видело” <<http://www.novo-videlo.com>>.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
ISSN 2466-4111 = Искра (Нови Сад. 2017)
COBISS.SR-ID 304696071